

Het Koloniaal Weekblad

Officieel Orgaan van de Vereen. Oost en West

In dit Orgaan is opgenomen „De Indische Verlofganger”

Redactoren: HOOFDBESTUUR en INLICHTINGENDIENST
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4518. POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN OF INGEZONDEN STUKKEN
worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie” en
zenden aan de Presidente; HEERENGRACHT 7, DEN HAAG

UITGAVE VAN
T. KRAMER & Co.
’s-Gravenhage

Voor Administratie en verandering van Woonplaats wende men zich in Nederland tot de Adm.: HEULSTRAAT 17, Tel. H 4519 Postgiro 14574, in Nederlandsch-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te SOLO, Mr. K. FAUSER. Voor Advertentien de Fa. T. KRAMER & Co. VAN BRAKELSTRAAT 109, Den Haag Telefoon Interc. 1 94. Postrekening 47454.

Fa. Wed. H. VAN GEMERT & Zn.

Havanna-Sigarenfabrieken

BEST (N.-Br.), Holland

Eenig Adres voor levering van Sigaren rechtstreeks aan Particulieren

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komt, bedragen voor Holland 25 à 30%. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alléén Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeren. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden.

Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4 WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

Dit blad wordt aan elken Indischen Verlofganger bij zijn aankomst te Port-Saïd, Genua, Marseille en in Holland te Amsterdam en Rotterdam gratis ter kennismaking aangeboden, alsmede ook aan 5000 leden en lezers gezonden.

Belangrijk bericht voor Verlofgangers

De aandacht wordt er op gevestigd, dat aan van verlof naar Nederlandsch-Indië terugkeerende landsdienaren slechts in zeer BIJZONDERE GEVALLEN, ter beoordeeling van den Minister van Koloniën, VOORSCHOTTEN op de in Indië te verdienen AMBTSBEZOLDIGING zullen kunnen worden verleend. Verlofgangers zullen dus niet op eendergelyk voorschot mogee rekenen.

MEDEDEELINGEN van de afdeeling Apeldoorn.

I
Algemeene Vergadering op Woensdagavond 7 1/2 uur, 24 Januari, in de achterzaal van Restaurant „La Bordelaise”, Hoofdstraat.

Dansinstituut „Lend”.
Juliana van Stolberglaan 228 - Den Haag - Telefoon B 1164
Wij leeren U met behulp van 2 dames-assistenten in 4 lessen dansen Club-, cursus-, privaat en kinderlessen. Clubs- v. geh. paren. Te bereiken met tramlijn 7, 4, 3 en 13.

Agenda!

1. Opening, notulen, ingekomen stukken.
2. Jaarverslag, rekening en verantwoording, begrooting.
3. Verkiezing bestuurslid, candidaatstelling Hoofdbestuurslid (vacature Gerdes—Oosterbeek.)
4. Werkplan 1973; Tentoonstelling, enz.
5. Boeken openb. Leeszaal.
6. Jeugdorganisatie's.
7. Voorstellen Alg. Verg. O. en W.
8. Rondvraag en sluiting.

N.B. Aller opkomst dringend verzocht! Toont Uw belangstelling en reserveer dezen avond voor „Oost en West”! HET BESTUUR.

Tentoonstelling.

tot 23 Januari kunnen nog toezeggingen worden ingewacht.

Bedenk dat; 20 x f5 = f100 en 100 x f1 ook = f100.

Verantwoording: Dr. v. S.; R. J. J. S. en J. N.; voorwerpen. F. v. P. Den Haag f20. Met de vorige opgaven f140 en vele voorwerpen

De secr. J. C. BAARS, Tuinstr. 60.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Uit den Volksraad.

De herziening der Staatsinrichting.

Op de Algemeene Beschouwingen antwoordde de Regeering geen aanleiding te

vinden om in te gaan op de belofte van November, daar deze reeds gehonoreerd was in de Grondwet. Dit ontwerp is een stap in de goede richting. Omtrent het interview van het Alg. Hbl. met den Minister van Koloniën, seinde deze minister: Het interview is door Aneta hoogst gebrekkig weergegeven. Wat aangaat bedoeld onderwerp werd als mijn zienswijze meegedeeld, dat de bij de reorganisatie beoogde vorming van gewestelijke en plaatselijke autonome medebesturende organen, voor het oogenblik van grooter belang voor een gezonde ontwikkeling van het staatkundig leven is. Daarbij werd door mij bedoeld op de groote volksmassa, voor welke de lokale organen van zelfbestuur voorshands uiteraard meer opvoedende kracht bezitten dan voor de centrale organen mogelijk is te ontwikkelen. Dat een herziening van de centrale organen niettemin voor mij eveneens urgent is, spreekt van zelf.” w.g. de Graaff.

De Regeering wenscht de ver-
*) De door Aneta geseinde samenvatting van het interview omtrent de herziening, luidde:

De herziening van de Indische staatsregering besprekende, wees de Minister op het ontbreken van een staatkundig leven in den werkelijken zin des woords bij verreweg het grootste deel der bevolking. Een kern van nuttige ingezetenen, bekwaam en maatschappelijk in staat gesteld zich voornamelijk aan de publieke zaak te wijden, ontbreekt over het algemeen. De bestuursreorganisatie met wat daartoe behoort, achtte de Ministers veel belangrijker dan de kwestie van een hooger wetgevend lichaam.

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Hotel-Pension „Insulinde”
Kort en lang verblijf
Bankplein 2, 's-Gravenhage
Telef. Haag 1486
Direct bij Scheveningsche Boschjes

M. DIJKERMAN
FREDERIK HENDRILLAAN 198
Tel. Sch. 1384. DEN HAAG
Schoenen naar Maat
voor elken voet. Aangenaam passend
Verzending naar OOST en WEST
Mooie modellen

E. E. VAN BLOKLAND TANDARTS
(vroeger te Soerabaja)
Regentesselaan 30, Den Haag
Telefoon Marnix 4409

Kleermakerij M. J. J. Eskes
Irisstraat 52. Den Haag
ENGELSHE STOFFEN
Billijke prijzen
Chique Coupe en Afwerking

Ons nog verdere depressie te voorkomen is noodig, dat de Indische Regeerting een omwonden verklaring aflegge, dat aan haar voornemen tot afschaffing der Poenale Sanctie geen uitvoering zal worden gegeven, alvorens een andere regeling getroffen is, die in de praktijk bewezen heeft, na t bescherming van den arbeider, ook te geven volledige bedrijfszekerheid.

De huidige malaise maakt deze op zichzelf reeds dringende zaak nog meer urgent."

VERVALSCHING VAN HANDELSMERKEN.

Gelijk bekend, aldus het Soer. Hbl. van 30 Nov., wordt er momenteel door de Handelsvereniging te Soerabaja een felle strijd gestreden, om te komen tot een wettelijke bescherming van gedeponeerde handelsmerken, een strijd, die, gezien de toezeggingen door den landvoogd in persoon gedaan, tot succes schijnt te zullen leiden.

Hoe intusschen bij onze naaste bureu te Batavia dit kwaad wordt opgetreden, mag blijken uit een te Shanghai gewezen vinnis den zekere Giesel, beschuldigd van het bedriegelijk namaken van handelsmerken, werd veroordeeld tot 3 jaren gevangenis of een boete van 3.000 taels. Bovendien moet hij 10.000 taels betalen aan de Noily Grat Company, wier merk voor vermouthe hij had nagemaakt en 6.000 taels aan de Hennessy Cy, wier merk voor cognac hij had nagebootst. Ten slotte werd hij veroordeeld in de kosten voor het geding, beloopende 1.500 Dollar, terwijl al zijn machines, welke hij voor de vervaardiging zijner producten gebruikten, zullen worden vernietigd en de aanwezige voorraden in beslag werden genomen.

Wanneer zal in Ned.-Indië een dergelijk voorbeeld gesteld worden?

Prof. Treub geïnterviewd.

Op zijn doorreis naar Indië vertoefde de oud-minister prof. Treub eenige dagen te

Parijs. In het vraaggesprek, van den Parijschen correspondent Marius van de Javabode (zie het blad van 2 Dec.) is nieuw en interessant vooral, wat de heer Treub vertelde over de wijze, waarop hij zijn aanwezigheid te Parijs besteed heeft.

Voor zoover het den internationalen economischen toestand betreft, heeft hij den indruk gekregen, dat door vele mannen uit de praktijk reeds thans wordt ingezien, hoe noodig het voor Frankrijk is contact te zoeken met het buitenland, zelfs met Duitschland, maar evenz er met ons land. De politieke toestanden zijn oorzaak, dat velen daarvoor nog niet rechtstreeks durven uitkomen, maar het streven is er en zal wel vruchten gaan dragen. De Utrechtsche Jaarbeurs achtte hij het instituut, dit voor het scheppen van een dergelijk contact met ons land, juist omdat het geheel buiten alle partijgroepering slaat, het eerst in aanmerking komt.

Op speciaal koloniaal gebied is de heer Treub in aanraking geweest met een aantal Fransche specialisten. Hij vond bij hen een uitgesproken streven naar toenadering en samenwerking, niet politieke, maar economisch. Meer en meer gaan de Franschen inzien, hoeveel beteekenis onze Koloniën krijgen kennen voor de levensantie van grondstoffen nu voor den afzet van Fransche producten.

Dit inzicht heeft de oud-minister in zijne gesprekken zoover mogelijk ontwikkeld, en zonder dat hieromtrent thans reeds nadere wel omlinjende mededeelingen kunnen worden gedaan, mag men toch voorzien dat zijn initiatief leiden zal tot de komst van Fransche mannen van beteekenis op koloniaal en politiek gebied naar onze koloniën, tot het doen van een studie-reis, die op den duur verstrekkende gevolgen hebben zal.

Met groote sympathie sprak de heer Treub van den tegenwoordigen Franschen minister van koloniën, den heer Sarrant, die een man van de dand is, met groote ervaring op koloniaal gebied, en wiens uiterst interessante denkbeelden over de beteekenis, die de kolo-

niën voor de Europeesche landen kunnen krijgen en over de wijze, waarop men de koloniale politiek behoort te voeren, hij reeds bij een vroegere gelegenheid in het openbaar belichtte.

De heer Treub heeft derhalve de enkele dagen te Parijs goed besteed door de eenige maanden geleden op het banket van de *Monde Nouveau* begonnen toenadering tusschen Fransche en Hollandsche „kolonisten" voort te zetten en te preciseren.

Het is misschien te betreuren, dat de heer Treub den tijd ontbrak om de koloniale tentoonstelling te Marseille te bezoeken, omdat, naar ik van andere zijde vernam, er kans is, dat de groote internationale koloniale tentoonstelling van 1925 in Parijs niet doorgaat, wegens de onmogelijkheid daarvoor de noodige fondsen bijeen te krijgen. Maar het zou jammer geweest zijn niet van de thans te Parijs geboden gelegenheid zooveel mogelijk partij te trekken; men mag van de thans gehouden uitvoerige besprekingen in de toekomst heel wat verwachten.

Kapitein Kanies.

De bekende gezaghebber van de onderafdeeling Gajoe Loëes, de 1e luitenant der *marechaussée* G. W. F. Kanies, is bij keuze bevorderd tot kapitein. De *Deli Crt.* noemt dit een welverdiende onderscheiding. Nog zeer onlangs is in het blad in een artikel naar aanleiding van het bezoek van den regeeringscommissaris Frijling aan Atjeh, gewezen op het werkzaam aandeel, dat de toenmalige luitenant Kanies gehad heeft aan de onderwerping van de Gajoe Loëes, de landstreek in Atjeh, die vrijwel het laatst aan ons gezag is onderworpen. Daarna is hij er in geslaagd het volle vertrouwen van de bevolking te winnen en deze geleidelijk te wenen aan het Nederlandsch bestuur.

Aan de Leden van Oost en West.

Het nieuwe jaar heeft voor ons orgaan een groote verandering gebracht. De exploitatie van „*Het Koloncaal Weekblad*" is van de N.V. Drukkerij Ten Hagen overgegaan in handen van den heer T. Kramer, o.m. uitgever van „*De Indische Verlofganger*" de de firma Ten Hagen toch weerde zich onder de butaarde voorwaarden niet langer te kunnen belasten met de exploitatie van ons blad, terwijl het Hoofdbestuur van oordeel was, dat de financieele toestand der Vereeniging het niet mogelijk maakte de wijziging door genoemde vennootschap en de tusschen haar en de vereeniging bestaande overeenkomst voorgesteld, te aanvaarden.

Het behoeft nauwelijks gezegd, dat deze beslissing eerst na zeer ernstige overweging werd genomen, omdat daardoor, tot groot leedwezen van ons bestuur, een einde werd gemaakt aan de vele jaren bestaan hebbende aangename samenwerking tusschen onze vereeniging en bovengenoemde vennootschap, en wij zeggen haar hier ter plaatse gaarne dank voor de goede zorgen aan ons weekblad besteed.

De pogingen door ons Bestuur aangewend om het voortbestaan van ons blad te verzekeren leidde tot het aanknoopen van onderhandelingen met den heer Kramer, die bereid bleek op voor onze Vereeniging aannemelijke voorwaarden de exploitatie van ons blad op zich te nemen.

Op economische gronden stelde de Heer Kramer voor, het weekblad „*De Indische Verlofganger*" met ons blad te doen smelten. Daar hiervan het voornaamste gevolg zou zijn, dat ons orgaan, met behoud van de bestaande kolommen, voortaan ook toe gaau bevatten de inlichtingen van practischen aard, die „*De Indische Verlofganger*" tot nu toe aan zijn lezers heeft verstrekt, meende ons Bestuur tegen dit voorstel geen bezwaar te mogen maken.

En zoo trede dan ons weekblad in zijn

INSTITUUT „VAN WIJNGAARDEN"

Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
2e Schuiftstraat 332 (Duinoord), Den Haag

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S. Lyceum en Gymn.
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar.)
Opleiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60,- tot f 100,- p. jaar.
Kleine klassen, ruime lokalen. Centrale verwarming.
Electrische verlichting.

Tandarts Dr. A. KERVEL

Frederik Hendriklaan 43
Spreekuur 9-3

Bij contante betaling VERLAAGD Tarief
TELEFOON SCHEVENINGEN No. 122

E. J. D. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEFOON No. 2512.
DROGERIJEN - CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

FAMILIE-BIOSCOOP

Prinsastras 40 Telefoon H 7477

VOORSTELLING
Iederen avond 8 uur
Zaterdag, Zondag en Woensdagmiddag speciaal
KINDER-MATINEE'S
Heerlijke middagen voor de kinderen.

Sloomwasscherij „JULIANA"
Haagweg 651 Loosduinen
Geeft bij ons Uw Waschgoed
Speciaal ingericht voor Repatrieerenden
HELDER NET BILLIK

Nederlandsche Handel-Maatschappij

Gestort Kapitaal f 80.000.000,—
Statutaire Reserve - 19.445.211,—
Buitengewone Reserve - 22.660.000,—

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentsch. te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Vestigingen in Nederlandsch-Indië
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische
Transferten. — Incasseeringen en Financieringen.
— Schriftelijke en Telegrafische Credieten. —
Reiscredietbrieven, — Deposito's. — Rekening-
Courant. — Administratie van Effecten en alle
andere Bankzaken.

GEVRAAGD in alle plaatsen

DAMES met eenige aanleg voor teekenen of schilderen, om in ons eenvoudig Batikschilderen en Lintrikwerk les te geven en onze batikverven en toebehooren te verkoopen.
Firma **TENZER**, Telefoon 4229, Fabriek van Batikverven, opgericht 1887. Noordeinde 139b, Den Haag

Genua en Marseille

Geregelde Koeriersdiensten

voor passagiers
REISBUREAU LINDEMAN
's-GRAVENHAGE
ARNHEM GRONINGEN UTRECHT

C. P. A. Nicolai
Dunklerstr. 33 :: Telef. H. 7057
hoek Valeriusstraat
Specialiteit in Heeren Modeartikelen
Ruime Keuze :: Nieuwste Modellen

Examens Boekhouden

voor Praktijk en M. O.

Opleiding en Repetitie door
J. TULLENERS,
Leeraar aan Handels- en H. B. Scholen.
ACCOUNTANT.

COLUMBUSSTRAAT 181 - DEN HAAG

IETS SPECIAALS VOOR INDIË.

Cellophone

SPREEKMACHINES, de eenige met natuurlijke wedergave. Gratis demonstratie dagelijks van 2-4 uur.
Hugo de Grootstraat 29
Prijzen vanaf f 45,— Tel. M. 5222
Alle soorten BETERE platen voorhanden.

Garage Mercurius

KUIJPER & Co.
Telef. Schev. 1198
Van Slingelandtstraat 16, Den Haag

H.H. Verlofgangers
LEERT
Auto- & Motorrijden
Zeer billijk Tarief

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
C. Pierik van der Drift
Schenkweg 300-302 Schiestraat 1
Den Haag

Chem. Wasscherij

N. Blom Scheveningen

Beeedigd Expert
BADHUISWEG 33 - TELEF. 8 3029

Inkoop van Paarden, Brillanten
en oude Indische Brillanten

C. HOYNG

SPIJSTRAAT 20-22

Den Haag - Amsterdam - Utrecht

Kristal Porselein

Vazen, Bloempotten, Zulen met Potten
Klokstellen, enz., uit de Plateelbakkerij
„Zuid-Holland" te Gouda.

Mail- en Hutkoffers in alle afmetingen

Garantie voor gave overkomst

MEDEDEELINGEN VAN HET DAG. BESTUUR
DER VER. OOST EN WEST.

De aandacht der Afdelingen wordt er op
gevestigd, dat de **Suriname-film** verkrijgbaar
is bij het **Algem. Ned. Verbond, Groenmarkt 9,**
Dordrecht tegen den alleen voor de afdelingen vast-
gestelden verlaagden huurprijs van 150.— per avond.

H. S. van Hassell, Noordeinde 94-94a, Den Haag

Heeren- en Dameskleermaker

Uitsluitend Engelsche Stoffen

Specialiteit Indische Uitrustingen

Genua en Marseille

Geregelde Koeriersdiensten
voor passagiers

Reisbureau Lindeman

's Gravenhage - Arnhem - Groningen - Utrecht

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Luxe-Auto Verhuuronderneming

voorheen P. J. JANSEN.

Een'ig adres Koninginnegracht 10

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor trouwgelegenheden
:- en Maand-Auto's :-

Dag en Nacht geopend

N.V. GOGARN'S

MEUBILEER, M^U

MEUBELEN

BETIMMERINGEN

::: BEHANGERIJ :::

STOFFEERDERIJ

DEN HAAG

NOORDEINDE 64c

TELEFOON H. 1076

ROTTERDAM

WESTNIEUWLAND 13

TELEFOON No. 1774

Firma Aug. Savelkoul

Heerenkleeding naar Maat

Indische Uitrustingen

BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG

SOERABAYA

AMSTERDAM, Sing 1 hoek Heiligenweg.

VRAAGT GEILLUSTREERDEN CATALOGUS

nieuwe vorm de wereld in. Moge het ook
in deze gedaante meer en meer bijdragen
tot bevordering van het doel onzer ver-
eeniging; het voortdurend versterken van
den band tusschen Nederland en Oost- en
West Indië.

HET HOOFDBESTUUR.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Dansclub van Chineezers ter hoofdplaats
Padang (Westkust van Sumatra).

In de „Pewart Soerabaija" van 11 Sep-
tember 1922, schrijft „Asoek" dat de Chi-
neesche dames van goeden naam ter hoofd-
plaats Padang een dansclub hebben opge-
richt, waarvan de eerste prestatie werd ge-
geven in de maand Augustus 1922, ten
huize van een Chinees ter plaatse, en bij
gelegenheid van een huwelijksfeest.

Toen de aanwezige gasten de moderne
dansen der Chineesche dames zagen uit-
voeren, ging een deel er van terstond huis-
waarts, terwijl een ander deel bleef, omdat
het nog geen lust had weg te gaan, doch
telkens de gezichten van het schouwspel
afwendde.

Alleen de blanke gasten voelden zich
aangenaam gestemd en lachten spottender-
wijze de anderen uit.

Het versje, dat men, naar aanleiding van
de oprichting dezer dansclub heeft ge-
maakt en in omloop is, luidt als volgt:

Dahoeloe sapik daon kenari,

Sekarang tikar boeloe gangsa,

Dahoeloe oepik-oepik dan menari,

Sekarang siojtja-siojtja jang berdansa,

hetgeen, vertaald in het Nederlandsch,
luidt als volgt:

Vroeger maakte men de matten van de
bladeren van den kanariboorn.

Thans maakt men matten van de veeren
van den gans.

Vroeger waren het de Niassche meisjes
die dansten,

En thans dansen de Chineesche dames.

De schrijver is van meening dat de Chi-
neesche dames deze uiting van nachtelijk
vreugdebeton hebben overgenomen van
de Niassche vrouwen te Goenoeng Sitoli,
die, volgens het aldaar bestaande gebruik,
op huwelijksfeesten, ook middernachts
dansen, na zich rijkelijk aan toek (palm-
wijn) te hebben te goed gedaan.

Het gerucht loopt dat ook ouderen van
dagen onder de mannelijke Chineezers,
waaronder zelfs personen met grijze haren
en grijze knevels, thans eveneens een dans-
club willen oprichten overeenkomstig de
opgerichte damesclub, hetgeen, zooals de
schrijver zegt, wijst op de moderne lijn,
waar langs de Chineezers ter hoofdplaats
Padang zich bewegen.

Verbetering van den finantiëlen toestand
van China.

Aan de hand van hetgeen de Engelsche
correspondent van de „Times" te Peking
mededeelt, schrijft men in de „Pewart
Soerabaija" van 11 September 1922, dat er
veel hoop bestaat op eene verbetering van
den finantiëlen toestand van China, sedert
Generaal Wu Pei Fu een nieuw Ministerie
van Finantiën in het leven heeft geroepen,
dat met kracht de nieuw gemaakte regelin-
gen uitvoert.

Onder meer is in dat Ministerie opge-
nomen de heer Kao En Hoeng, die te Lon-
den zijne opleiding genoot en die op de be-
zoldigingen van het ambtenaarspersoneel
reeds 3 miljoen dollars wist te bezuinigen.

Verder hoopt hij het Spoorweg-Beheer
en het Beheer van andere afdelingen te
vereenvoudigen, hetgeen eene vermindere-
ring van uitgaven van 20 tot 40 miljoen
dollar zou medebrengen.

Het bedrag der Staatsschulden van
China aan Engeland, Japan, Amerika enz.,
met de daaraan verbonden kostbare rente-
bedragen, wordt geleidelijk met ernst op-
genomen, met het doel die langzaam aan
af te lossen.

De nieuwe Minister van Finantiën, de
heer Toeng Kang, ontsloeg 1000 ambtena-
ren uit den dienst, hetgeen eene besparing
van 140.000 dollar per maand oplevert.

Het ligt in de bedoeling de Bank van
China en de Bank of Communications te
vereenen, zoodoende het Chineesche
Crediet te verhoogen en de rente van de
gesloten leeningen regelmatig uit te be-
talen.

In het geheel wordt eene leening van 500
miljoen dollar noodig geacht, waarvan 240
miljoen voor het betalen van binnenland-
sche leeningen, 10 miljoen aan Amerika en
Europa en 180 miljoen aan Japan.

Eene verhooging der Invoerrenten met
2½ % zal moeten aanvullen hetgeen te
weinig op de leening mocht zijn ingescre-

ven, voor welke leening echter de toestem-
ming van de Internationale Commissie nood-
ig is.

De Minister van Finantiën is reeds maan-
den lang bezig met het regelen van deze
leening-aangelegenheid, doch het Chi-
neesche volk wenscht, alvorens aan die
leening deel te nemen, eerst te weten of de
Internationale Bankvereniging al dan niet
haar onmisbaren steun zal verleen. On-
der meer gaat Amerika, dat onlangs twee
nog niet terugbetaalde kleine geldelijke
voorschotten gaf, daarmede niet accoord.

De Engelsche correspondent hoopt even-
wel op eene gunstige medewerking van de
zijde van Engeland, dat op de hoogte van
den stand van zaken is en weet, dat deze
leeningen zijn aangegaan ook in het belang
van Engelsche leveringen ten behoeve van
de Chineesche Industrie.

Verder wordt de hoop gevestigd op den
sedert Augustus 1922 opgetreden Minister
van Buitenlandsche zaken, Dr. Wellington
Koo, die voorzitter is van de finantiële
Commissie en wien een Engelsch adviseur
terzijde staat.

UIT DE INDISCHE PERS.

Het Sumatranen Congres.

Van 30 Juni tot 2 Juli 1922, werd, vol-
gens mededeeling, voorkomende in de
„Perniagaan" van 18 Juli 1922, ter hoofd-
plaats Padang (Westkust van Sumatra),
het vroeger aangekondigde Congres van
Sumatranen gehouden.

Een twintigtal vertegenwoordigers van
verschillende Sumatraansche vereenigen-
gen uit het land van Menang Kabau, uit
Benkoelen, Tapanoeli en Atjeh waren aan-
wezig en werd op deze wijze de vroegere
gedachte bevestigd, dat Sumatra, Java zal
steunen, zoodra de aldaar verspreide wan-
ordelijke Volksbeweging in meer regelma-
tige banen wordt geleid.

Met betrekking tot de uitkomsten van
dit Congres, zegt de schrijver, dat verschil-
lende belangrijke beslissingen werden ge-
nomen, welke hij evenwel niet alle uitvoer-
ig kan bespreken, waar men weet, dat op
zulk een Congres, gewoonlijk ook tal van
protesten, motiereksten en vele andere
kleine onderwerpen aan de orde zijn.

Hetgeen hij van het grootste belang acht

en zijne algeheele instemming heeft, is het
feit, dat de Combinatie Menang Kabau is
opgenomen en deelneemt aan het streven
om van het eiland Sumatra een politieke
eenheid te maken, waardoor met meer
kracht eene strijdustige politieke actie kan
worden gevoerd.

Waar in de Bataksche Partij te Medan,
bestaande uit Bataks en Mandhelingsers ech-
ter te groote verdeeldheid is, daár zal het
voor die partij wel moeilijk zijn om aan
die beweging deel te nemen.

Deze bestaande onderlinge vijandschap,
kan evenwel, als hebbende geen invloed
op het algemeen, van weinig belang worden
geacht en dus buiten beschouwing worden
gelaten.

De eenheid van Sumatra zal zij wel niet
belemmeren.

Van de belangrijkste beslissingen, welke
op het Congres werden genomen, trok die,
met betrekking tot de zelfstandigverklaring
van het eiland Sumatra, in de eerste
plaats de hoogste aandacht.

De wensch werd n.l. uitgesproken, dat
aan Sumatra autonomie zou worden moge-
schonken en het eiland zoo spoedig moge-
lijk van het Nederlandsch gezag zou wor-
den gescheiden.

Wie zou zich nu over zulk een kindertaal
niet verbazen, vraagt de schrijver?

Een pas geboren kind springt toch ook
niet eensklaps op de twaalfde trede van
een ladder?

Het inzicht ten deze van het Congres is
dus foutief, terwijl van eene praktische uit-
voering van de voorgebrachte idealen voor-
loopig zeker geen sprake kan zijn.

De economische gevolgen van de aange-
nomen beslissingen werden door het Con-
gres niet overzien en zeker te gering ge-
schat, evenals de gevolgen, welke aan eene
afscheiding van het Nederlandsch gezag
zijn verbonden.

Hoewel persoonlijk een voorstander van
de autonomie zijnde, staat de schrijver toch
meer aan de zijde van de meening van een
anti-Indischen hoogleeraar, die beslist ont-
kende, dat Ned.-Indië, in geval van vrijma-
king, zich zelf kan besturen, niet het minst
omdat men daár te lande te doen heeft met
verschillende volksgroepen van verschil-
lende intellectuele en maatschappelijke
ontwikkeling, karaktereigenschappen enz.

Dit onderwerp, oppervlakkig beschouwd,
schijnt het den buitenstaander toe, dat het

CORN. VAN DER SLUIJS

Binnenhuisarchitectuur, Meubels, Stoffen

Alleen Noordeinde 162a.

Telefoon 4782

Den Haag

Firma P. C. & A. Pico & Zonen

Brandstraat 2-6. Telefoon M. 1478
1e van den Boschstr. „ B. 178
DEN HAAG.

Wij zullen hand-
haven kwaliteit
en concurrentie.

Rund-, Kalfs-, Varkens- en Lamsslagerij
annex fijne Worst- en Vleeschwarenfabr.
(1882-1922.)

Wisbrun & Liffman

Veenestraat 55-57. Telefoon 2595. Den Haag

Dames Modeartikelen
Zijden Stoffen, Fluweelen, Kantstoffen
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen

GEOPEND:

Restaurant „KUMMER”

JULIANA VAN STOLBERGLAAN 94, TEL. B 0000

Bezorging van Diners aan Huis met keuze
van verschillende Schotels.

Zalen disponibel, voor extra Diners en Partijen
tegen uiterst concurrerende prijzen.

APARTE ZAAL VOOR DAMES.

maken van een Eenheid van Ned.-Indië een maatregel is, die gemakkelijk kan worden doorgevoerd, doch hij, die dieper in de zaak doordringt, zal terstond bemerken, dat aan de uitvoering er van practisch groote bezwaren zijn verbonden.

Bataks, Atjehers, Maleijers sluiten zich evenmin bij elkander aan als de Javaan bij den Soendanees. Hetzelfde kan men zeggen van Sumatra en Java met de bevolking van Borneo, Celebes, Menado, de Molukken enz.

In een geheel zelfstandig Indië zou de onderlinge naijver spoedig worden opgewekt en het is niet aan te nemen, dat men er genoegen mede zou nemen, dat Sumatra door Java werd overheerscht of dat Amboina door Bataks werd bestuurd.

Beter is het, Indië te zien beheerd door een volk, dat meer neutraal staat tegenover al die Indische volksgroepen; althans als men de vroegere oude en gebrekkige toestanden van ?? niet wil zien terugkeeren.

Alvorens het onderwerp der Eenheid van Sumatra voor te brengen, ligt het in de eerste plaats op den weg van het Sumatraansche volk, zich te bekwaamen in de leer van de economische wetenschappen, zich meer intellectueel te ontwikkelen, door het onderwijs hooger op te voeren enz. Als daarmede goede uitkomsten zijn verkregen, kan men verder zien, wat te doen staat.

De schrijver hoopt, dat op de toekomstige congressen men zich niet meer zoo zal vergissen als thans heeft plaats gehad. Een ander voorstel, dat door den leider werd voorgebracht, hield in het verzoek om het onderwijs in Ned.-Indië te brengen op Japanschen voet en de Japansche taal als officieele en als schooltaal in te voeren, engezien de Nederlandsche taal de verdere vooruitgang niet kan brengen en op den duur van geen nut kan zijn.

Gelukkig was het, zegt de schrijver, dat dit voorstel onmiddellijk door eenige Congresleden met beter hersenmateriaal werd bestreden, daarbij duidelijk latende uitkomen hoe Nederland juist de leermeester is geweest van Japan en hoe de in de Japansche boeken voorkomende wetenschappelijke kennis werd overgenomen uit de Nederlandsche boeken.

Nu Ned.-Indië den weg van de evolutie opgaat, zou men halverwege blijven staan en zich willen overgeven aan de leiding van Japan, dat in velerlei wetenschappelijk

opzicht de leerling van Nederland is geweest.

Men sprak blijkbaar op dit Congres op eene oppervlakkige wijze over onderwerpen van politieke strekking, die, als zij konden worden uitgevoerd, tot eigen schade en achteruitgang zouden leiden.

Moge dit tot voorzichtigheid stemmen op de volgende jaarlijksche Congressen.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Tijdschrift Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap.

In de Januari-afl. slechts één korte Indische bijdrage, n.l. van Dr. B. G. Escher over „Natuurmonumenten in Indië”. De schr. meent, dat men daaromtrent vreemde begrippen schijnt te koesteren en zich niet volkomen bewust is, waarover het eigenlijk gaat. Indien een gebied tot natuurmonument gedeclareerd wordt, wil dit zeggen, dat daarin de natuur volkomen intact wordt gelaten. Maar wat gebeurt er in Indië? Krakatau is nauwelijks een natuurmonument, of de Indische Regeering denkt aan puimsteenontginning. Onlangs — om een ander voorbeeld van den schr. te noemen — is een strook van Nieuw-Guinea van de Zuidkust tot aan de Wilhelminatop als natuurmonument aangevraagd en „naar ik meen” ook verkregen. Met bijna evenveel recht kan een vierkante kilometer in de Java-zee of kunnen 10 vierkante kilometers bij de Zuidpool als natuurmonument worden aangewezen.

Dr. E. eindigt: Zoolang men zich in Indië niet beter rekenschap geeft wat de draagwijdte eener aanvraag is en wat de consequenties van de toewijzing van een natuurmonument zijn, zal er weinig kunnen bereikt worden op het gebied der natuurbescherming, al lijkt de lijst der gereserveerde gebieden ook nog zoo mooi.

Verder bespreekt Prof. Dr. J. P. Kleweg de Zwaan een academisch proefschrift van Dr. H. J. T. Bylmer: Anthrological results of the Dutch Scientific Central New Guinea Expedition Ao. 1920, op welke publicatie dezerzijds nog niet de aandacht gevestigd werd.

Geschiedenis van Java.

Als uitgave van de Commissie voor de Volkslectuur te Weltevreden is een tweede, herziene druk verschenen van Mevr. W. Fruin-Mees: Geschiedenis van Java,

met een inleidend woord van Raden Dr. Hoesein Djajadiningrat. Deel I. Het Hindoetijdperk (met 38 platen en 4 kaarten).

De eerste druk van dit werk verscheen nog geen twee jaar geleden, de talrijke gunstige beoordeelingen liggen dus nog versch in het geheugen, waarom we ons bepalen tot de mededeeling, dat de schrijfter bij de samenstelling van de tweede uitgave met tal van recente publicaties haar voordeel heeft kunnen doen, waardoor haar beschrijving van het Hindoetijdperk in belangrijkheid en volledigheid veel heeft gewonnen. Onder meer heeft Mevr. Fruin-Mees gebruik kunnen maken van de vertaling der Nagarakrtagama en van den Pararaton (2e druk); van Prof. Krom's Hindoe-Javaansche kunst en diens Boro-boedoer-monographie.

Neerlandia.

In het Jan. Nr. een brief van den hr. M. R. H. C. Calmeyer, handelend over de groep „Insulinde” van het Alg. Ned. Verbond, waarin verblijvende teekenen van nieuw leven. — Verder een „huishoudelijk praatje” van den hr. v. L.(ingen), dat wij gaarne ter lezing aanbevelen aan met Indische toestanden onbekenden, die zoo vaak zich een onjuist oordeel vormen over het leven van den Europeaan in Insulinde.

Vragen des Tijds.

Onder het opschrift „Uit Indië terug” schrijft Mr. G. J. Nolst Trenité in het Dec. Nr. een artikel, waarin hij onomwonden zijn meening uit omtrent sommige dingen. De „overdreven en soms zelfs wat malle ophemeling van het Oosten” vindt in zijn oogen geen genade; de „Nederlander, onbekend als hij meestal is met Indië en Indische toestanden, wordt er door op een dwaalspoor geleid”. Die „Hollandsche overschatting van eenvoudige Oostersche zaken” komt vooral ook tot uiting bij de bestudeering van het agrarisch recht der Inlanders. Bij de beschouwing dezer materie is Mr. Nolst Trenité in zijn element en bestrijdt hij de „Leidsche adat-beweging”. Deze „kweekt onder den enthousiasmeerenden invloed van den Meester, die als geen ander met zijn gave van het woord en van de pen de jongelingschap weet te boeien en onder zijne suggestie te brengen, een Indisch ambtenaarsgeslacht, dat met een a u t o s e p h a, althans begint met vijandig en onwillig te staan tegen elk voorschrift van wet of Regeering, uitge-

vaardigd in het belang van de ontwikkeling der agrarische toestanden in Indië, zoodra daarbij de oude adat en in het bijzonder het heilig beschikkingshuisje wordt aangeraakt.” „Is het wonder” — vervolgt Mr. N. Tr. — „dat de bevolking, die anders, die naar haren aard geleid, zoo rustig de Gouvernementeel zeggingschap aanvaardt, licht geneigd is aan zulke eene rechts-suggestie „van gezaghebbende zijde” het oor te leenen, met als gevolg verzet en dwarsboomerij tegen allerlei maatregelen in het algemeen belang getroffen?”

Met deze enkele citaten bedoelen we de aandacht te vestigen op eene verhandeling, welke nadere kennismaking in alle opzichten verdient.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 1. Mededeelingen van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel. No. 14. De vervaardiging van deloewang-papier, door H. L. Welter (met ill.). — Vereeniging „Koloniaal Instituut”. Korte mededeeling van den Voorzitter op de Algemeene Vergadering van den 28en December 1922. — Coal in international trade, by A. J. Sargent, besproken door J. P. de Vooy. — De handel van Ned.-Indië in gom-copal. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Arbeidsverhoudingen (Loonsverlaging in de suiker). — De belastingen in Ned.-Indië. — Verslagen van maatschappijen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut geeft eene opgave van recente literatuur over cacao, koffie, kina, rubber, suiker, tabak en thee.

Locale Belangen.

Uit den inhoud van afl. 11 (1 Dec. 1922). Het verschil tusschen autonomie en zelfbestuur, door Mr. H. Westra. — Gevolgen van het Volkshuisvestingscongres, door R. — Decentraliana. De behandeling in den Volksraad van het voorstel tot wijziging der Locale Raden-Ordonnantie. — Toepassing der nieuwe onteigeningsordonnantie.

Visscherij in de Indische wateren.

Onlangs zijn de heeren Birnie en Oor, eigenaren van den treiler „Labuan Merak”, op Java aangekomen, die, naar bekend is, het voornemen hebben opgevat, om in de Indische wateren de treiler-visscherij naar

Van Straalen Monsieur & Erkelens

WIJNHANDEL. Hoofdkantoor: Rotterdam, Leuvehaven 34, Telefoon 2456

Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
Piet Heinplein, Tel. M. 3874 M. 3875

Bijkantoor: DEN HELDER
Hoofdgracht 37, Telef. 83

Onderlinge Levensverzekering van EigenHulp

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst

VRAAGT deze

Tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de O. L. v. E. H.

J. E. SCRUTTON

ENGLISH TAILOR

134 OBRECHTSTRAAT - TELEF. M. 5474

THE HAGUE

English Goods Only

Details a Speciality

Instituut Pont

HAAG, Laan van Meerdervoort 190
Rotterdam, Kruisk. 128-Leiden N. Rijn 28

HANDELSSCHOOL
STENOGRAFIE PONT, meest verbreid,
MACHINESCHRIJVEN (kort duidelijk)
BOEKHOUDEN,
HANDELSREKENEN, ENZ.

TALENSCHOOL:
GRAMATICA, LITTERATUUR, HANDELS-
CORR., CONVERSATIE.

Pont-Diploma baant U den weg

Bovenstaande opleiding ook Schiftelijk,
door Nederland en Indië.

Centr. Bur. INSTITUUT PONT
De Ruijterstraat 48, DEN HAAG.

Wed. G. Streitwolf

Noordeinde 105, 's-Gravenhage, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

HAAGSCHE
STEENKOLEN-MAATSCHAPPIJ,
voorheen J. KEMPS.
Hofleverancier.

Kantoor: Z.-O. Buitensingel No. 170
Den Haag Tel. H. 107

P. Hofland - Den Haag

Woning-Inrichter
Behanger-Stoffeerder

Sleedoornstr. 66. Tel. M 5369 Post-Giro 65938

Beroeps-
Leeraars
uit Engeland
die ook
Hollandsch
Spreken

School of English

Geleenstraat 118
Weteringkade
DEN HAAG

Uitsluitend
Privaat
Onderricht
in de
Engelsche
Taal

Stomvaart-Mij. „NEDERLAND”

AMSTERDAM

Passagiers- en Vrachtdienst
Van Amsterdam via Southampton, Genua, Port-Said
naar Sabang, Belawan-Beli, Singapore, Batavia,
Semarang en Soerabaja, vice versa.

Fa. B. Schoemaker
WESTEINDE 29 DEN HAAG TEL. H. 6252
ENGELSCH KLEERMAKERIJ
BONTWERKERS
Complete Militaire
Indische Uitrustingen

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar
bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia

Hotel de Bellevue

Tel. Int. H. 447.
Bezuidenhout 15, 's-Gravenhage.

FABRIEK van
FORNUIZEN
met toebehooren
voor Hotels,
Restaurants,
Geestichten, enz

Fa. P. J. Meijls & Zoon Wassenaar-
Hofleveranciers scheestr. 1, 3, 5 SCHEVENINGEN
Telef. Int. 654

Olympia Theater

Prins Hendrikpl. 3. Tel. M 814

ELKE VRIJDAG NIEUW
AFWISSELEND PROGRAMMA

Doorlopende Voorstelling
van 7 tot 11 uur

Plaatsbespreking
kan per TELEFOON geschieden

Koninklijke West-Indische
Maildienst - AMSTERDAM

Passagiersdienst

naar en van Suriname en Curaçao, Br. Guiana
Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti

Hollandschen trant te beoefenen, waartoe
het eerste 300 ton groote scheepje de
„Labuan Merak”, met een Hollandsche
en Chineesche bemanning aan boord van
Vlaardingen uit zee koos voor de reis naar
den Indischen Archipel. In Indië aangeko-
men, zal de bemanning afgemonsterd en
vervangen worden door Inlanders met een
Indischen of Arabischen kapitein.

Verdere wetenswaardigheden van den
treiler zijn: een volledige uitrusting van ha-
ring-, anjovisch- en sleepnetten, terwijl
men ook aantreft de z.g.n. beug, waarmede
proeven worden genomen. Een Scheve-
ningsche visscher zal in den eersten tijd de
Inlanders, die hem bij de vischvangst moe-
ten opvolgen, geheel opleiden speciaal voor
de Deensche visscherij, waarbij in één trek
een bodemoppervlakte van niet minder dan
400.000 meter afgesleept kan worden.

Het ligt in de bedoeling der eigenaren,
om op de voornaamste kustplaatsen, te be-
ginnen met Priok, veilingen te houden van
versche visch, terwijl het overschot naar
de drooginstallatie gaat op Labuan Merak,
het erfpachtsperceel van 5 K.M. kustlengte
op Oost-Java aan de Straat van Madoera.

Toeristen voor Java.

Het nieuwe s.s. „Volendam” van de Hol-
land-Amerika-lijn, zal weldra een tocht om
de oude wereld van 150 dagen beginnen,

waarop een gezelschap toeristen, onder
geleide van het reisbureau Raymond en
Whitecomb, ook een bezoek aan Java zal
brengen.

Het s.s. „Volendam” is pas gebouwd te
Glasgow, waar ook het zusterschip „Veen-
dam” zijn voltooiing nadert. Het schip is
lang 575 voet, heeft een diepgang van 34
voet, waterverplaatsing 25 duizend ton,
snelheid 15 knopen per uur, tonnenmaat
15.200 ton, laadvermogen 11.300 ton.

Aan boord is een drukkerij, waar het
radionieuws wordt gedrukt, zoodat de pas-
sagiers dagelijks een courant ontvangen.

De bemanning bestaat uit 300 koppen,
terwijl de boot ruimte heeft voor 296 eerste
klasse, 306 tweede klasse en 1292 derde
klasse passagiers. (Ind. Merc.)

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

No. 21. Dr. Th. Wurth †, door Dr. A. J.
Ultée. (Een van groote piëteit getuigende
levensbeschrijving, eindigend: Ver van zijn
vaderland, dat altijd zijn liefde behield,
werd zijn graf gedolven. Rust zacht, goede,
trouwe Wurth, te midden van Malang's
bergen, die je zoo lief hebt gehad!). —
Koffiebessenboek, door Lenoir. —
Hondsdoelheid, door V. — De economische
toestand van Ned. Oost-Indië gedurende de
jaren 1920 en 1921. (Overzicht van een

waarschijnlijk hier te lande onbekend ge-
schrift van Mr. H. A. N. Bluett: Report on
the economic situation of the Netherlands
East Indies). — Bijenteelt, door R. A. M.
— Kamferhandel, kamferolie en kamfer-
cultuur, door S. M. L. — Iets over de aard-
appel en zijn cultuur, door E. W. — Het
snoeien van de koffie in Britsch-Indië, door
J. K. M. — De ananascultuur in Mexiko.
— Van pensioenen en nog wat (vervolg). —
Cultuurondernemingen in de afdeling
Moeara Laboeh, door Zentgraaff. — Rub-
ber. (Latex inplaats van rubber. — Het
tapsysteem der toekomst. — Samenwer-
king in de rubbercultuur. — 's Lands caout-
choucbedrijf). — Japan en de suiker. —
Uitvoer van Javasuiker naar Europa. —
De hedendaagsche loonen in Europa, ver-
geleken bij die van 1914, door J. H. Ri-
chardson. — De Sumatra-tabakscultuur. —
Dr. Th. Wurth †. — J. C. Schenck †. — Het
Helopeltis vraagstuk.

Derde koloniale vacatiecursus voor geografen.

Het Comité voor Indische leergangen en
lezingen, heeft ook thans in druk laten ver-
schijnen de voordrachten, welke gehouden
zijn op den jongsten kolonialen vacatie-
cursus voor geografen, gehouden te Am-
sterdam van 27—29 Dec. '22.

Het boekje bevat: Over den plantengroei

van de hoogste bergtoppen van Java, door
Dr. W. M. Doeters van Leeuwen. — De
verbreiding van de Suikerindustrie over de
wereld, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts.
— Waarom de Vorstenlandsche agrarische
toestanden dienden te worden hervormd,
door P. de Roo de la Faille. — De restaura-
tie van Oud-Javaansche bouwwerken,
door Prof. Dr. N. J. Krom.

De koloniale school voor vrouwen en meisjes.

In de Indische Post van 25 Nov. wijdt B.
van der Harst eene beschouwing aan de
Koloniale School te 's-Gravenhage (opge-
richt in Sept. '21), waar vrouwen en meis-
jes, die naar Indië zullen gaan, worden
voorbereid voor haar taak als huisvrouw
en moeder in de tropen. Schr. behandeld
achtereenvolgens: Wat men er onderwijst.
— Het goed recht der school. — Hoe de
„koloniaaltjes” haar verantwoordelijkheid
gevoel verkrijgen.

Een nieuwe marmersoort in Ned.-Indië.

Door den heer Merkelbach, directeur
van de steenhouwerij voorheen W. A. Mul-
der te Soerabaja, is eenigen tijd geleden
een nieuwe marmersoort ontdekt. De groe-
ve, welke een capaciteit bezit van, naar
schatting, anderhalf miljoen kubieke me-
ter, is thans in exploitatie genomen.

N.V. Hoogewerff, Chabot & Visser's Wijnhandel

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c. - Telefoon 1155

Filiaal: 's-GRAVENHAGE
Noordwal 4, - Telef. 2461

Filiaal: ARNHEM
Eusebius-singel 1a - Tel. 195

Bredasche Luxebroodfabriek

Telefoon No. 72 F. 't SAS Lange Brugstr. 10
HOFLEVERANCIER

beveelt zich beleefd aan voor
de levering van alle soorten
BROOD, BESCHUIT, LUXEBROOD, BANKET,
ONTBIJTKOEK, KOEKJES, ENZ.

Alles EIGEN FABRIKAAT en van de
beste grondstoffen vervaardigd

Maison van Wijk

Obrechtstraat 57 - 's-Gravenhage - Telef. H 2665

Uitzending van Dinners vanaf f 1.—

Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
DEJEUNERS, DINERS en SOUPERS, KOUDE EN
WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETS

Grand Hotel Restaurant

„Central”

In alle Kamers warm en koud water
DE MEEST BEKENDE INRICHTING DER
RESIDENTIE

Haagsche Coöperatieve Keuken

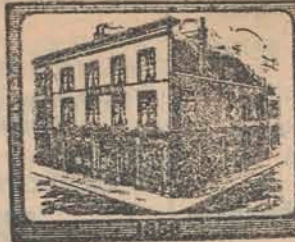
RESTAURANTS

Kepplerstraat 274 - Telefoon M 2313
Anna v. Burenstraat 204 - Tel. B 226

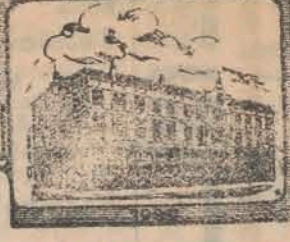
Middagschotel 12—2 uur à f 0.70
Diner 5—7 uur à f 1.20
Diverse Schotels à la Carte

UITZENDING DOOR DE GEHEELE STAD

Huishoudelijke en
Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WILK & ZONEN
24 Vlamingsstraat - Den Haag
Telefoon 773

Baden en Geysers
Gas- en Electr. Ornamente
Haarden Kachels

Holland-Canada Hypotheekbank 's-Gravenhage - Winnipeg

Directie Mr. J. D. P. ten Bosch te 's-Gravenhage - J. G. Coster te Winnipeg

P. B. van Moorsel & Co.

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2893 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het Meubileren en Stoffeeren van woningen

steen is dicht van structuur, heeft een
grijsbuine kleur en kan uitstekend
gepolijst worden.

De drukvastheid en andere eigenschap-
pen, welke dezen steen maken tot een
waardevol bouw materiaal, zijn onderzocht
door het laboratorium voor bouwmaterialen-
onderzoek der Burgerlijke Openbare
Werken; het bleek, dat de drukvastheid
meer dan 1100 K.G. per vierkante centi-
meter bedraagt, terwijl de weerstand tegen
afsluiting grooter is dan die van Carrarisch
marmer.

De hr. Merkelbach heeft met het oog op
de exploitatie van deze nieuwe groeve zijn
werkplaatsen uitgebreid en verbeterd, daar
het te voorzien is, dat vele aanvragen voor
deze nieuwe steensoort zullen binnen-
komen.

* * *

Indisch Genootschap. Vergadering van
11 Dec. 1922. Indië's staatkunde als grond-
slag van Indië's staatsinrichting. Voor-
dracht door den hr. S. Ritsema van Eck.

Het Zendingswerk in Oost en West, door
Ds. J. Rauws. — De herziening der Staats-
inrichting (slot) (De Banier, 1 Dec. 1922).

Naar Preanger's Zuidkust (met ill.), door
Y. R. — De fabriek van de Rhein-Elbe-
Union te Cheribon (met ill.) (De Reflector,
25 Nov. 1922).

Een en ander over de samenstelling van
caoutchouc, door J. J. Paerels (Cultura,
Dec. '22).

Ein bedeutsamer Fortschritt in der Ba-
takmission. (Berichte der Rheinischen Mis-
sionsgesellschaft, Dec. '22).

Zwei Legenden der Menangkabau-Ma-
lalen im Dialekt von Pajakoemboeh, von
O. Idris und W. Aichela. (Zeitschrift für
Eingeborenen Sprachen, 1922, bl. 275).

Oostkust van Sumatra.
Van het werk „Oostkust van Sumatra,
door Dr R. Broersma, welks eerste deel

(De ontluiking van Deli) in 1919 verscheen,
zag nu het tweede deel (De ontwikkeling
van het gewest) bij Ch. Dixon te Deventer.
In dit tweede deel wordt de verdere ont-
wikkeling behandeld, waaraan, naast de
cultuur van tabak, o.m. die van rubber, thee,
kokes en oliepalm, een groot aandeel hadden.
Daaraan verbond de schr. zijn hoofdstukken
over contract arbeid, verkeer en handel bij-
gewerkt tot op den jongsten tijd, zoodat be-
langstellenden er tal van actueele onder-
werpen op het gebied van cultuur en kolo-
niseering zullen aantreffen. Het boek bevat
tevens 18 afbeeldingen buiten den tekst.

Indisch Militair Tijdschrift

Jaarg. 1922 No. 12. Beschouwingen over
Bergartillerie, door H. L. Maurer (slot).
Hoe moeten wij het N. I. bataljon reorga-
niseeren? door F. Treffers. — Luchtvaart-
materieel in Ned.- Indlë door B. D. de
Vries. — De organisatie van den Militair
Geneeskundigen Dienst in verband met de
taak daarvan in het gevecht, door H. L.
Roelfsema.

Antwoord op de Belastingnota van Mr. Treub.

We lezen in de (te Weltevreden ver-
schijnende) Banier van 8 December, onder
het opschrift: Een lezenswaardige brochure.

Prompt op tijd verscheen, een paar dagen
voor den heer Mr. M. W. F. Treub hier
voet aan wal zette een brochure die we
zeer ter leening aanbevelen.

De heer Treub heeft n.l. eenigen tijd
geleden in een uitvoerige nota het Indische
belastingwezen besproken en naar zijn critiek
ook middelen ter verbetering pogen te geven.

Vond deze Nota in het Moederland bij
deskundigen als Mr. van Gijn e.a. reeds
geen onverdeelde instemming, ook de heer
J. L. Vleming Jr., hoofd van den Gouv.
belasting-accountantsdienst hier te lande, heeft
zeer gewichtige bedenkingen tegen Mr.
Treub's nota. Hij zet die bedenkingen uiteen
in een: Critisch antwoord op de Belasting-
nota van Mr. Treub. En het is deze bro-
chure, keurig uitgegeven door de Javasche
Boekhandel en Drukkerij, die we ter lezing

aanbevelen aan allen, die in het belasting-
vraagstuk belang stellen. We kregen van 's
heeren Vleming's Critisch antwoord den zeer
sterken indruk, dat deze critiek meermalen
raak is.

De Indische Gids.

De heet J. van Roon opent de Jan, afl.
met een bijdrage, getiteld: De Ned.-Indische
Topografische Dienst in het verleden, in het
heden en in de toekomst. Het gaat dien
dienst de laatste jaren niet goed en de des-
kundige schrijver staat onvermoeid op de
bres om verdere aftakeling zoo mogelijk te
voorkomen. Zijn artikel bedoelt in breede
trekken een schema te geven voor een toe-
komstige regeling van de werkzaamheid van
den topografischen dienst.

Naast den terugkeer tot het wetenschap-
pelijk technisch beheer, het volledig herstel
van het „topografisch moment”, het invoeren
van een centrale opleiding en het voorzien
in de aanvulling van de leidende krachten
door de oude, mooie ambitie voor den topo-
grafischen werkring weer op te wekken,
zal goed gemaakt moeten worden wat in de
achter ons liggende periode werd nagelaten,
n.l. het projecteeren door een bij uitstek des-
kundige, liefst zoo klein mogelijke commissie
van een verstrekkend en bindend werkplan
op overwegend topografischen grondslag,
waarin elke al dadelijk te nemen maatregel
past. Zijn de Commissieleden niet in Indië
te vinden, dan zoeken men die in het moe-
derland.

Het werkplan moet gericht zijn op een
angstvallig bewaren bijhouden en verzekeren
van de reeds verkregen resultaten, het met
grooten voorsprong leggen van een deugdelijk
wiskundigen grondslag (zowel horizontaal
als verticaal) op de eilanden, die het eerst
aan bod komen voor een geregelde opne-
ming en kaartteering over de nog niet in
werking genomen deelen van den Archipel
en het thans wekelijks en onverbiddelijk na-
komen van de bedoeling, die voorzat bij het
instellen, van de Permanente Commissie voor
opnemings en kaartteeringswerkzaamheden.

In een artikel „Mangrove wouden,” be-
schrijft de heer J. J. Paerels verschillende

mangrove-soorten. Uit de bast van de man-
grove kan een extract (cutch) in vasten vorm
bereid worden, die niet alleen door leerlooiers
doch ook in de ververij gebruikt wordt!

De heer S. Kalf wijdt eene beschouwing
aan het particuliere land Tjomas, dat meer
dan eenig ander perceel onder de particuliere
landerijen in West-Java (Buitenzorg) invloed
heeft gehad op de herziening van het regle-
ment op die landerijen en op de behandeling
van het vraagstuk (ook in de Staten-Generaal),
van het particulieren landbezit.

De hr. H. R. Roelfsema zet zijn „Grep
uit den Indischen Archipel” voort en voert
zijn lezers thans langs de Noordkust van
Ned. Nieuw-Guinea.

Overigens de vaste maandelijkschen ru-
brieken.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 2. Berichten van de Af-
deeling Handelsmuseum van het Koloniaal
Instituut, No. 11. Over echte, valsche en
vervalschte cubeben. — Een onderzoek naar
de verbreiding der gelestrepen ziekte door
bladluizen, door G. Wilbrink, besproken
door Prof. Dr. F. A. F. C. Went. — De
cassave, door K. R. F. Blokzeijl, besproken
W. L. Utermark. — Algemeene Vereeniging
van Rubberplanters ter Oostkust van Suma-
tra (Rede van Mr. J. A. F. M. Breffart.) —
Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen.
— Finantieele berichten en verslagen zoo-
mede de overige geregelde rubrieken. — De
afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut
geeft in dit Nr. een opgave van literatuur
over vezelstoffen en bodem vraagstukken.

Ned. Indisch Rubbertijdschrift.

Inhoud van 7e jaarg. No. 18. De situatie
(Beschouwing over het vraagstuk van beper-
king der productie.) — Latex inplaats van
rubber. — Financieel overzicht. — De
straits Times over de resultaten der beper-
king. — De rubbercrisis, door C. M. Hama-
ker (ontleend aan de Indische Mercur.) —
Rubber en haar toekomst.

De Thee.

We laten hier volgen den hoofdzakelijken
inhoud van No. 3, jaarg. III (Sept. '22), van

A. Schröder & Co.

GROENMARKT 25-26-28 :: 's-GRAVENHAGE

Wij organiseeren tot nader
order een

Verbouwingsoopruijing

Fa. BECHT PASSAGE 58. Tel. 2860 Den Haag

Porcelein Aardewerk **INDIË** Email merk „KETEL”.
Glas Berkefeld Filters Gero - Alpacca - Zilver

Zendingen naar Indië worden gratis en onder volle garantie voor gawe overkomst verzonden

Magazijn „Nederland”

KATTENBURG & Co.

Amsterdam - Den Haag - Utrecht - Haarlem - Rotterdam

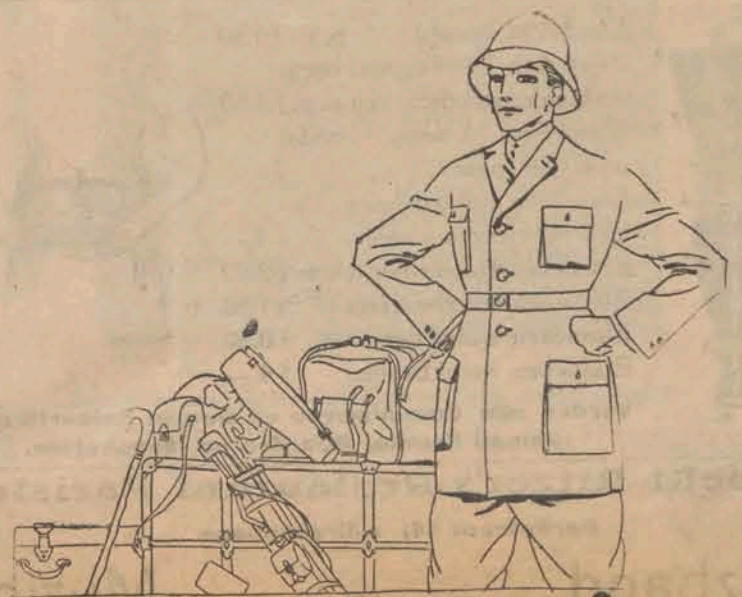
Uitrustingen

voor

de Tropen

Op aanvraag
toezending van
Catalogus

Onze reizigers zijn
door het geheele
land te ontbieden.

Pension „SUNNY HOME”

Laan v. Meerdervoort 568 Tel. M. 1904

Indische en Hollandsche Tafel
van 12-2 en van 5-7 uur.

Volledig Pension vanaf f 4,- p. persoon
per dag.

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”

Directie: Prins Hendrikkade 145 - Amsterdam

Holland - Nede landsch - Indië
VICE-VERSA

Agenten: Meyer & Co's Scheepvaart-Maatschappij
Amsterdam—Rotterdam.

Alg. Exporthuis B. J. Rubens & Co.

AMSTERDAM PARIS
59 de Lairessestraat 33 Rue de Lubeck

UITGEVERS van het
Maleisch Exporthandelsblad „Bintang Perniagaan”
en van „De Dameskroniek voor Nederl-Indië.”
Vraagt GRATIS toezending.

DE BAS & Co., Bankiers

Heerengracht 17 - 's-Gravenhage

Belasten zich met
alle BANKZAKEN

Safe-Inrichting

het fraai geïllustreerde tijdschrift „De Thee”
Korte aantekeningen van het Algemeen
Proefstation voor Thee. *Crotalaria anagyroides*
als groenbemester, door A. Keuchenius.
— *Deguelia microphylla* als schaduwboom
en groenbemester in Theetuinen, door A.
Keuchenius. — Groenbemesting en grond-
bedekking door Dr. Ch. Bernard. — De
vijanden van verschillende rupsen, door
Prins. — Insecten in de theetuinen op Su-
matra, door Dr. Ch. Bernard. — Over Lam-
tors in bereide thee, door Dr. Ch. Bernard.

Koloniale Studiën.

Afl. 5 van jaargang 1922 opent met eene
bijdrage van Mr. J. F. A. M. Buffart. De
rentabiliteit der overjarige culturen in die
buitengewesten, waarin de schr. aantoont
dat de dividenden der in de Oostkust van
Sumatra gevestigde Europeesche cultuuron-
dernemingen gemiddeld lang niet zoo hoog
zijn als meestal wordt gedacht en beweerd.

De hr. N. W. van Hartingsveldt schrijft
over „de komende Bestuursvervolgving”. In
den breede gaat schr. (voornamelijk aan de
hand der officieele bescheiden) na, de tot-
standkoming en den inhoud der wet van 6
Febr. 1922, welke de toekomstige staatsin-
richting van Ned.-Indië regelt.

Onder het opschrift „Een landsbedrijf en
de Indische Begroting”, verdedigt de heer
R. J. Boers, oud-chef der Banka-tin-winning

het Gouvernements Banka-tin-bedrijf tegen
de door den heer P. Horig daarop uitge-
oefende critiek. Schr. meent dat de denk-
beelden van den hr. H. (door dezen uiteen-
gezet in een vorige afl. van Koloniale Studiën),
wanneer zij tot uitvoering komen, ten goe-
den gang van zaken bij dat bedrijf ten zeer-
ste zal schaden, en van een verdere ontwikke-
ling „ter bereiking van de hoogste efficiëncy”
al zeer weinig zal komen, in ieder geval
die ontwikkeling in een zoo snel tempo tot
tot stand zal komen als zulks onder het hui-
dige systeem geschiedt.

De heer J. van Gelderen schrijft een door-
statistiek verduidelijkt opstel over de be-
volkings dichtheid en landbouw op Java.
en kaarten.

Verder de vaste rubrieken: Gedachten-
wisseling, (Gouvernementsbedrijven, door A.
D. Vollegraaf. — Uitvoer van Java-suiker
naar Europa, door J. H. Ritman.) — Pers-
overzicht, (Mijnbouwpolitiek. — De nood-
zakelijkheid van de bevordering van emi-
gratie, vertaald uit het Japansch door R. A.
van der Stadt). — Wetgevende kroniek. —
Financieel-economische kroniek. — Boek-
bespreking.

Balinesische moedra's

De bekende Folkwang-Verslag te Hagen
i. W. heeft als No. X V der reeks „Kul-
turen der Erde, Material zur Kultur-und

Bad- en Zwemrichting „De Regentes”

Telefoon M 2739 Postrekening 69868

Weimarstraat 63, Den Haag.

in de onmiddellijke nabijheid van de Electriche
tramlijnen 3 4, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting. voldoende aan de hoogste
eischen van hygiëne en confort voor de bezoekers

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor
50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden

op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Meubelen

INKOOP - VERKOOP

Fa. G. Jonker

1ste van der Boschstraat 77
's-Gravenhage, Tel. Bez. 142

Belast zich met alle voorkomende aangelegenheden
in deze branche, o.a. Behangen, Stoffeeren
Verhuizen, Taxatie, enz. enz.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Commanditaire Bank- en Handelsvereniging Visser & Co.

's-Gravenhage Thomsonlaan 31

Tel.-Adres: COBAVICO. Tel. Nos. M 3930 en M 3931
Postcheque- en Giro-nummer 47262

Verricht alle BANKZAKEN
ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
HYPOTHEEKEN : ASSURANTIËN : SPAARKASSEN

P. VERSCHRAGEN KLEERMAKER

1ste Klasse Coupe en Afwerking
Uitsluitend ENGELSHE STOFFEN

LEVERT TEVENS ALLE
voorkomende UNIFORMEN

Thomsonlaan 209 :: Den Haag :: Tel. M. 343

INDIË

Complete Uitrustingen naar Maat

Onze Indische ervaringen garandeeren
U Indische Modellen

Witte pakken vanaf fl. 12.50

De goederen door ons geleverd worden voor
de bewerking eerst tweemaal gekrompen, zoo-
dat wij krimp vrij garandeeren. VRAAGT
GRATIS PRIJSCOURANT.

G. J. Hofstee - Rotterdam
Delftsche poortplein 5
Vakkundige bediening

hun strijd om de vrijheid, hunne iustellingen
opvattingen, zeden en gebruiken.) — Beschou-
wingen over het rapport Pyttersen, door
B. J. Kluvers. — Bonaire in 1816, door Dr.
J. de Hullu. (Rapport van de Commissie,
belast geweest zijnde met de over- en op-
neming van het eiland). Bibliographie.

Dingen die men ook niet vergeet. Curacao
herinneringen, door Jhr. E. van Bose. (Allen
Weerbaar, 1, 8, en 15 Dec. '22.)

Vooruitzichten van het in het leven roepen
van vruchtencultuur voor Suriname, door
A. Liems, (Handelsblad de Tuinbouw, Assen
1 Dec. '22)

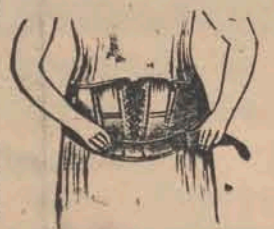
Histoire de Surinam, par A. Lédit. Ouvrage
traduit du hollandais d'après l'Aperçu sur
l'histoire de Surinam de J. R. Thomson etc.
(Cayenne, 1922.)

Schatting der Java-suikerproductie oogen-
1922 en der beplante oppervlakte voor cam-
pagne 1923, door J. van Harreveld. — Nog-
maals voikgebrek en arbeidscontracten, door
N. J. Koolemans Beynen. (Archief voor de
Suikerindustrie. 1922, No. 43.)

Handboek voor Cultuur- en Handels-
ondernemingen in Nederlandsch-Indië 1922.
(Vijf en dertigste jaargang.) Amsterdam, J. H.
de Bussy.

14 Wille de Wiltstraat 14 . . . Den Haag

- Elastieken kousen p. p. f6,50
- Elastieken kniekappen, been-
stukken en enkelstukken p. p. f 4,50
- Elastieken kousen zonder
naad per paar f8.—
- Elastieken buikbanden v. Da-
mes en Heeren vanaf f3.—
- Elastieken Dames-pantalons f2,50
- Elastieken luijbroekjes f1,50
- Elastieken slabbetjes f0,50
- Elastieken breukbanden f4.—

Verder alle Gummiwaren en Gummi Reisartikelen.
Gummi Fronts, Boorden en Manchetten.

Bezoekt Ritzer's Restaurant Parisien

Parkstraat 36, 's-Gravenhage

Jaszband

Muziek

Mata Hari

Mauritskade 91
b/d Dennenweg

Patent Geneesmiddelen

Hygiënische artikelen voor Dames
en Heeren

Zenden ook op aanvraag
naar Indië.

Gemeubileerde 1e étage

te huur in Heerenhuis, (geheel
vrij) gelegen in Indische Wijk
(nieuw Duinoord), direct te aan-
vaarden, Prijs f 00 p. m. Zeer
geschikt voor Indische Familie
met Kinderen.

Adres: Pension „Batavia”
Berkstraat 26, Den Haag.

De Beste Schoen is „The Bons Shoe”

Alleenverkoop bij

A. BONS Piet Heinstr. 129
Tel. Marnix 0459

J. Kool en Adr. B. Nuyten
Bouwkundigen, Beukstraat 143 Den Haag
Telefoon Marnix 899

Wij hebben Te Koop of Te Huur:

Moderne Heerenhuizen en Portiekhuizen naar
de nieuwste eischen en smaakvol ingericht
op de beste standen van Den Haag

G. v. d. MEULEN
Pedicure
 Fl. 1.50 per behandeling
 VAN SWIETENSTRAAT 76
 's-Gravenhage

Boekhandel SYNTHESSE
 's-Gravenhage Hartogstr. 3
 (tusschen Noordeinde en Kaeuterd.)
 Nederlandsche en Buitenlandsche
 (ook antiquar) werken
 uitsluitend op elk
 geestelijk gebied.

Maison SPANHAAK
 Uitzending van Diners
 Fahrenheitstraat 436, Den Haag
 Telefoon M. 5093

Gelegenheids Piano's Koopjes!

Schiedemayer & Saehne
 Ibach - Feurich
 Eubel & Lechleiter
 Rekewitz
 Sponnagel
 Thürmer
 Garn
 Arnold

Kunstspelpiano's vanaf
 f 1250.— met stems-apparaat
Fa. v. d. Berg
 Weimarstraat 170
 (bij Beeklaan, Den Haag)

J. F. KONIG'S KLEEDING NAAR MAAT IS SOLIED, ELEGANT EN BILLIJK
 voor 1923 is de noteering der Prijzen voor Colbert-Costuums f 67,50, f 75, f 82,50 f 90, f 100, zonder verplichting voor Abonnement.
 Van Merlenstr. 71, 's-Gravenhage, Tel. Marnix 1893
MODE-ACADEMIE Directrice **Mevrouw W. Knust ABEELSTRAAT 42**, nabij de Valkenboschkade
 Vakschool voor Dames en Jonge Meisjes. Grondig onderricht in het ontwerpen van Knippatronen, het Knippen en Naaien van Blouses, Rokken, Costuums, Mantels, Meisjes- en Jongenskleeding naar maat en plaat. Lingeriën enz. Cursus voor huishoudelijk gebruik. Opleiding examen voor Coupeuze, Costumiëre, Leerares met diploma. — Aanvang van den nieuwen cursus Januari,
 Prospectus, inlichtingen, inschrijvingen Maandag en Donderdag 2-4.

Bouwureau A. J. van Kleef Den Haag Wassenaar. Te Koog 3 Villa's en een Winkelhuis, in de directe nabijheid van het Postkantoor en a.s. Tramverbinding Den Haag. Electr. Licht, gas en elec. watervoorziening ± 170 M2. tuin - Lage belasting. - Inlichtingen.
A. J. van Kleef, Louise Henriëttestr 23 Den Haag
 Villa's f 16.500—f 17.000 Winkelhuis f 20.000 v.o.n.
 In Den Haag te huur
 Middenstandswoningen, Winkelhuizen, Pakhuizen

KUNSTGEBITTEN
 à f 70 met 10 jaar garantie
 Vermaken van slecht passende gebitten. Goudtechniek.
 Tandtechn. Laborat. H. JACOBS,
 122 Prinsegracht 122.
 Spreekuren 2-4 en 7-9 n.m.

Pension Schuifert
 Riouwstr. 21, Den Haag
 Telefoon H 5528

Gemeubileerde appartementen beschikbaar.
 Referenties van eerste families

Diners Diners
 Uitzending van degelijke Hollandsche diners
 vanaff 0.70 per portie per abonnement
 Mevr. NOBACK, Jacob Hopstr. 1
 (zijstr. Willem de Zwijgerlaan).

Pension Batavia
 TE HUUR Gemeubileerde ZIT- en SLAAPKAMERS eventueel met of zonder pension. Adr.: Berkstr. 26

De vadis-telegrafische gemeenschap met Ned.- Indië, door Ir. A. E. R. Collette. (Vragen des Tijds, Jan, 19 3.)

De ouderdomsbepaling van formaties volgens het watergehalte van kolen, door Dr. J. Zwierzicki. — Rechtstoestand der ambtenaren (De Mijningenieur, Nov. '2.)

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers 1922 No. 49, Bureau voor de Volkslectuur. Afdeling Pers. Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur.

De uitvoerhandel van Java in 1921. In en Uitvoer, 10 Jan. '23.

De derde Ned- Indische Jaarbeurs te Bandoeng (met tal van afbeeldingen), door S. A. Reitsma (Indië Geill Weekbl., 3 Jan. 23).

Spices. Published bij the Departement of Agriculture, Indus hij and Commerce. (Publicaties van de Afdeling Handel 1922, No. 2) Buitenzorg.

Adresboek van de Oostkust van Sumatra, de afdeling Oostkust van Atjeh en de residentie Tapanseli. Medan, 1922.

De Sadan-Toradja's (vervolg), door Dr. H. van der Veen. (Alle den volckes, Jan. '23.)

Uit den zendingsarbeid op Zuid- Oost-Celebes, door H. van der Klift. — De opening van het zendingshospitaal te Bandoeng — Christen- Boschnegers in Suriname. (Organ der Ned. Zendingvereeniging, Jan. '20)

Indonesische Leidensblumen, door H. Hallier (Mededeelingen van 's Rijks Herbarium, No. 42, 1 22).

Het ooglijders-hospitaal van Dr. Yap te Djokja (eerste steenlegging), door J. M. G. (Het Ind. Leven, 2 Dec. '22).

Assaneering van de Afdelingshoofdplaats Tjilatjap (vervolg), door L. Kailola (Ind. Bouwkundig Tijdschr. 1922, No. 19).

Landhuis van den heer F. Plumecher op het land Menteng te Weltevreden (met platen), door N. J. Kruizinga — Indonesische kunst (d.w.z. bouwkunst), door Prof. C. P. Wolf Schoenmaker — Volkswoningbouw (Ind. Bouwk. Tijdschr. 1922, No. 20).

De rechtstoestand der Indische ambtenaren (Ind. Bouwk. Tijdschr. 1922, No. 21).

Bandoeng de toekomstige hoofdstad van Ned.- Indië. (Groot Bandoeng, Nov, 1922).

SURINAME.

De cultuur van bacoven en sinaasappelen voor uitvoer uit Suriname is in den laatsten tijd ernstig aan de orde. Voor de bacovencultuur zijn plannen in wording. Wij schreven er over in ons laatste nummer. Onze lezers weten, dat eenige jaren geleden een grootscheeps opgezette cultuur van de zoogenaamde Gros-Michel-bacoven is mislukt door het optreden van een verwoestende ziekte, de Panamaziekte, die in korten tijd de geheele oppervlakte, in cultuur — met een enkele uitzondering — vernietigde. Over de oorzaken en den aard der ziekte is veel geschreven. Wij zullen niet napleiten, maar ons bepalen tot de opmerking dat, naar onze meening, het optreden van de ziekte moet worden toegeschreven aan de diepe bedelving der velden, waardoor de planten, die geen diepe wortels maken, gebrek aan water kregen. Een tweetaal eeuwen reeds zijn verscheidene musa-soorten in Suriname gekweekt, daaronder ook de Gros-Michel, de in Suriname van ouds bekende „bananne-bacove". De Surinaamsche planters waren dus met de teelt bekend. Men had aan geen andere cultuurmethode moeten denken, en zeker niet op eenmaal voor de geheele cultuur-oppervlakte een nieuwe cultuurwijze moeten voorschrijven, al had men daarmede elders goede resultaten verkregen. Bij het weder ter hand nemen van de cultuur zal men zoo wijs zijn leering te putten uit de zoo duur gekochte ervaring. Wij zouden in overweging geven nogmaals in het klein

een proef te nemen met de Gros-Michel, die een buitengewoon mooie vrucht is, met vele gewaardeerde eigenschappen.

Naar aanleiding van hetgeen door den Minister van Koloniën, door Dr. van Blankenstein in de „Nieuwe Rotterdamse Courant" en door ons in dit weekblad is geschreven over de campagne tegen de mijnwormziekte (ankylostomiasis) in Suriname door de Rockefeller Foundation, willen wij hier iets aanhalen uit een juist verschenen boek „Inheriting the Earth or the Geographical Factor in National Development", by O. D. von Engelen, Professor of Physical Geography in Cornell University, Member of the Association of American Geographers. 1922 New York, the Macmillan Company.

... „Even in Porto Rico, where 90 per cent of the labouring population was not long since infected with hookworm (Uncinaria), much has already (1916) been accomplished toward a complete eradication of this vitality-sapping pest, and deaths from malaria and yellow fever in Porto Rico have been reduced to one half what they were only a few years ago." (blz. 322).

En verder:
 „Modern hygiene has proved itself entirely competent to eradicate endemic tropical disease, and the introduction of the methods of sanitation it prescribes has resulted in very greatly reducing the infant mortality among the native peoples, as well as in making the native adult

Verlofgangers

Bezoekt het Magazijn voor Huishoudelijke- en Luxe Artikelen en Koffer-Reisbenodigdheden enz.
Bernard Halpern
 Wagenstr. 38 (vlak naast Scala-Theater) Den Haag. Tel. H 6271

„De Kindervriend" MENKE & Zn.
 Den Haag Tel. Schev. 2123. Frederik Hendriklaan
Speelgoederen
Kinderwagens

Geen Soldaatjes
Fabriek van Indische Uitsingen
 Eigen Kofferfabr.ek
G. Kerner & Co.
 Batavia Den Haag Soerabaija
 Stationsweg 78 • Tel. H 1038
 Alle goederen worden onder garantie geleverd
 Eventuele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

VISCH

koopt U in de IJmuider Vischhal tegen Groot handelprijs, direct uit de Schepen. Komt U zelf overtuigen van kwaliteit en prijs.
 VanSpeijkstr. hoek Zoutmanstraat, Tel. M. 5562.

Duitsche Taal.

In 25 à 30 lessen vloeiend Duitsch zonder eenige inspanning.
 Prima Referentiën. Billijke condities. B. WIJNHOLD, Bilderdijkstr. 21, Den Haag, Spreekuur v. 5-7.

CRATIS CONSULT
 Maandag, Donderdag & Zaterdag van 1-7 uur.
S'ephano vanVuuren
 Celebesstraat 56
 Magnetisme, Kruidkunde, Urologie
 Wie niet ZELF kan komen, sture PORTRET, of wel urine.

SPIEGEL- EN LIJSTENFABRIEK

Vertrouwd adres voor Indische families.

Vertrouwd adres voor Indische families.

Honderden tevredenheidsbetuigingen van Indische families
 Bezoekt **P. J. Cramwinckel's** Plaat- en Kunsthandel
 Den Haag • Piet Heinstraat 36 • Telef. M. 1906

physically more efficient by relieving him of the devitalizing, parasitic, hookworm type of infections."

Uit „De Surinamer" van 19 November:

„In het laatste kwartaalrapport van de Ankylostoomcommissie wordt met zeer veel waardeering gesproken over een Javaanschen propagandist, die het werk onder zijne landgenooten ten zeerste vergemakkelijkt heeft.

Naar aanleiding daarvan ontvingen wij van den heer Radjiman (Javaan) een schrijven ter publicatie, waaruit wij hier het volgende overnemen:

„Wij danken dr. Hausheer, den energieke directeur van de Rockefeller Foundation, alhier, zeer voor het gezondheids-werk, dat hij met behulp van een onzer invloedrijkste landgenooten tot stand bracht op de vestigingsplaats Soekadoe-doe.

Ongetwijfeld is het soms moeilijk onze landgenooten te overtuigen, dat het om hun bestwil is, — maar wanneer men ze met zachtheid en goedheid, beleefd en vriendelijk toespreekt, dan krijgt men veel gedaan — en zijn zij zeer gewillig onder leiding van een landgenoot die hunne taal, zeden en gewoonten kent.

Wij hopen, dat Dr. Hausheer nog lang in ons midden zal blijven en nog veel tot stand zal brengen voor onze landgenooten.

Hij zag in, dat de Javanen, als ze eens overtuigd zijn, geen half werk doen en dankbaar zijn voor hen, die hen zacht en goed behandelen.

Voorhands zij deze uiting voor hem voldoende!"

De volgende mededeeling van Hr. Ms. Gezantschap te Caracas knippen wij uit „Handelsberichten" van 23 November:

„Een nieuw soort zijderups. — In Cartagena, Columbia, werd na langdurige proefnemingen waargenomen, dat er een zijderups bestaat, welke verschilt van de tot nu toe bekende zijderups.

Deze zijderups voedt zich met de bladeren van een plant, genaamd „higuerilla" of „higuereta" en heeft het buitengewone voordeel, dat zij gedurende het geheele jaar waardevolle cocons voortbrengt, hetgeen niet verkregen wordt bij de gewone zijderups, die gevoed wordt met moerbeibladeren.

Terwijl de moerbeiboom langen tijd behoef, voordat hij geschikt is voor de voeding, geeft de „higuereta" reeds 3 maanden na gezaaid te zijn, voldoende voedingsbladeren. De zijderups heeft ongeveer 3.000 pond moerbeibladeren noodig om 10 pond zijde voort te kunnen brengen; de nieuwe rups echter behoeft slechts 400 pond higuereta-bladeren om 10 pond zijde voort te brengen. Een ander voordeel is, dat de higuereta in verschillende streken van het land in het wild voorkomt, terwijl de moerbeiboom slechts in bepaalde streken en in zekere klimaten gekweekt kan worden. De zijde van de nieuwe rups is fijn en zacht en zoo sterk, dat zij de meest verschillende bewerkingen en combinaties kan doorstaan.

In het buitenland werden reeds wetenschappelijke proeven genomen en men is overtuigd, dat deze ontdekking een hervorming in de zijde-industrie zal teweegbrengen. In het district Turbaco werd reeds aangevangen met de aanplanting op groote schaal van de „Higuereta" voor de exploitatie van de nieuwe zijderups en men verwacht, dat het binnen korten tijd mogelijk zal zijn belangrijke hoeveelheden cocons uit te voeren."

Het verdient overweging te onderzoeken of de plant en de rups ook in Suriname voorkomen en zoo niet, of ze dan niet overgebracht kunnen worden. Hoe meer verscheidenheid in de bronnen van inkomst hoe beter.

Wij lezen in „Neerlandia" van deze maand dat in de vergadering op 2 December j.l. te Amsterdam van het Groepsbestuur besloten is f 50.— te schenken aan de Stichting „Steuinfonds voor studeerenden uit West-Indië".

In ons vorig nummer namen wij uit „De West" een artikel over, handelende over het verblijf van Dr. van Blankenstein, den ster-correspondent van de Nieuwe Rotterdamse Courant, in Suriname.

Over het afscheidsdiner door den Gouverneur den heer van Blankenstein aangeboden lezen wij in „De Surinamer" van 26 November, dat de Gouverneur in zijn tafelrede deed uitkomen, dat het noodig was in Nederland de aandacht te trekken voor de kolonie, doch dat dit op zich zelf beschouwd, een treurig feit is. Op een uitnodiging iemand uit te zenden, indien daartoe termen aanwezig mochten zijn, ging de Nieuwe Rotterdamse Courant aanstonds in en verzond haast per keerende mail haar antwoord, dat zij daarvoor een harer bekwaamste redacteuren had uitgekozen. Hiervoor wordt haar oprechte dank gebracht, terwijl den heer van Blankenstein de diepe erkentelijkheid der kolonie wordt betuigd, dat hij zich aanstonds bereid verklaarde, die taak op zich te nemen. Nu de tijd van gaan er is, ziet de Gouverneur den heer van Blankenstein met rust vertrekken, overtuigd van de goede gedachten die hij met zich medeneemt en wel omdat de heer van Blankenstein overtuigd is van mogelijkheden voor de kolonie, omdat hij het land heeft leeren liefhebben, omdat hij sympathie heeft gekregen voor ons volk.

In zijn antwoord zelde Dr. van Blankenstein o.m. zeer aangenaam te zijn getroffen door de ontvangst in de kolonie. Zijn reis naar Suriname vormde een keerpunt in zijn carrière en hij vat dit nieuwe op als een roeping. Als Nederlander meende hij als strijder voor de Surinaamsche zaak te mogen optreden en hij hoopte iets te mogen bijdragen tot den bloei van Suriname. Het volk heeft zijne gebreken, even goed als zijne deugden en het verdiende alleszins sympathie; aan een toekomst voor Suriname twijfelt hij geen oogenblik.

Hij die de reeks artikelen van Dr. van Blankenstein in de N. R. Ct. gelezen heeft zal erkennen dat hij woord houdt en dat Suriname in hem een krachtig kampioen gevonden heeft. Als het hem niet gelukt het Nederlandsche volk de oogen te openen gelukt het niemand. En het is een gelukkig verschijnsel dat hem daartoe de kolommen van een groot, invloedrijk blad ten dienste staan. Wij, die sedert vele jaren een steentje trachten bij te dragen, begroeten in dezen nieuwen kampioen, voor zoover wij dat uit de reeds verschenen artikelen van zijne hand mogen afleiden, een medestrijder. Met groote voldoening zagen wij in de reeds door hem behandelde onderwerpen overeenstemming met hetgeen wij in dit blad steeds verdedigd hebben. Ons blad biedt geen ruimte aan om een overzicht te geven van hetgeen reeds door dr. van Blankenstein, als vrucht van zijn diepgaande studie, is geschreven.

Wij achten het een gelukkig verschijnsel dat de begroting van Suriname in de laatste vergadering van de Tweede Kamer van de agenda is afgevoerd, en waarschijnlijk eerst in Februari aan de orde zal komen. Het departement van koloniën en de Staten-Generaal hebben nu tijd om de beschouwingen van Dr. van Blankenstein te bestudeeren, en ter harte te nemen. Waren deze eerder verschenen, het Voorloop Verslag der Kamer zou er waarschijnlijk anders uitgezien hebben.

In ons nummer van 19 October schreven wij; „Wij hopen, dat Bestuur en Regeering, zooveel fijn gevoel zal hebben, te begrijpen dat, hoezeer bezuiniging en versobering ook noodig mogen zijn, tegenover het belangeloos streven, van de Rockefeller Foundation, van onze zijde moet staan een onbekrompen steun aan dat streven, inwilliging van alle maatregelen die de Foundation noodig acht, Zuinigheid zou hier meer dan ergerlijk zijn, en ons het gevaar doen loopen, dat de Foundation zich uit Suriname terugtrok, waarmede reeds bedreigd is, omdat de noodige steun ontbroken heeft."

En in ons nummer van 14 December nog dit: „Men voert immigranten in, die item zooveel per hoofd kosten, maar men laat toe, dat zij, — en niet zij alleen, — hun arbeidskracht zien verminderen door ziekten, die te voorkomen, althans zonder moeite te genezen zijn. Is het te veel gevegd, dat

onze Regeering tot het inzicht zal komen, dat bezuiniging of zelfs zuinigheid in dit geval de grootst denkbare geldverspilling is?"

Het Bestuur der kolonie heeft het fijne gevoel gehad dat wij verwachtten. De Minister van Koloniën heeft echter de onnoozele f 3000.— door den Gouverneur der begroting gebracht, geschrapt.

In een zeer krachtig artikel onder het hoofd „Een verbijsterend feit" schrijft Dr. van Blankenstein in de N. R. Ct. van 30 December, avond blad B, over deze daad van den Minister. Als Zijne Excellentie na dit klemmend betoog den post niet herstelt, vertrouwen wij, dat de Kamer dit doen zal. —

De N. R. Ct. plaats boven de artikelen van haar ster-correspondent telkens een kaartje van Suriname, een voortreffelijke manier, om den velen duizenden lezers van dit blad het bestaan van de kolonie in te prenten. Op de eerste kaarten was de B. R. van Britsch Guiana afgedrukt in het gebied tusschen de beide Bron-rivieren van de Corantijn. Wij wezen daarop in dit blad. In de volgende kaarten is de B. R. buiten dit gebied geplaatst, maar een andere fout, — waarop wij ook gewezen hebben — is gebleven, n.l. de voorstelling van de Koetari-Koeroeni als een belangrijker rivier dan de Nieuwe Rivier. Het is juist omgekeerd. Wij geven alsnog in overweging om dit te verbeteren, door laatstgenoemde rivier dikker te teekenen. Een technisch bezwaar daartegen bestaat, voor zooveel wij weten, niet.

In „Het Vaderland" van 28 en „De Telegraaf" van 29 December interessante beschouwingen van den heer J. A. Liems, Surinaamsche landbouwlceeraar met verlof hier te lande, over de rol, die de kleinlandbouw in de ontwikkeling der kolonie spelen kan bij goede leiding. Volgens het Koloniaal Verslag was op 31 December 1920 de door den kleinen landbouw bebouwde oppervlakte ruim 22.500 H.A. en 39000 menschen vonden daarin een bestaan. Zullen deze menschen tot welvaart komen, dan is het noodzakelijk zij zich niet bepalen tot het voortbrengen van voedinggewassen voor het land zelf, maar daarnevens ook gewassen, die met kans op winst uitgevoerd kunnen worden. Zulk een product is o.m. de bacove, hier banaan genoemd. Een groot deel van de bij den kleinlandbouw in cultuur zijnde gronden is voor deze cultuur geschikt en gunstig gelegen. Daarbij komt, dat de cultuur aan het klein bedrijf niet vreemd is. In den laatsten tijd worden ernstige pogingen aangewend, om de bacovecultuur te doen herleven, met steun van het Gouvernement. Slagen die pogingen, dan is get noodzakelijk, dat voor het kleinbedrijf de gelegenheid worde geopend om daaraan mede te doen. Het gouvernement verbindt aan het verleenen van steun deze voorwaarde. Wij zouden zelfs meenen dat zonder de medewerking van het kleinbedrijf een uitvoer van betekenis onder de tegenwoordige omstandigheden niet mogelijk is. Vrees dat de markt overvoerd zal worden, behoeft zeker niet te bestaan. Hoe grooter de uit te voeren hoeveelheid, des te vaker kan u verscherpt worden, wat in groot voordeel is.

Scheepsberichten.

Vertrekkende en aankom. schepen. Rotterdamse Lloyd.

Piet Heinplein, lijn 2, 3 en 5.

Rotterdam, via Southampton, Tanger, Marseille, Port-Said, Suez, Colombo, Padang, Batavia:

Vertrekkende en aankomende schepen.

Vertr.	R'dam.	a. Mars.	a. Bat.
Tabanan	13 Jan.	23 Jan.	16 Fbr.
Insulinde	27 Jan.	6 Fbr.	2 Mrt.
Kawi	10 Fbr.	20 Fbr.	16 Mrt.
Tjerimai	24 Fbr.	6 Mrt.	30 Mrt.
Wilis	10 Mrt.	20 Mrt.	13 Apr.
Patria	24 Mrt.	3 Apr.	27 Apr.
Tambora	7 Apr.	17 Apr.	11 Mei.
Goentoer	21 Apr.	1 Mei.	25 Mei.
Tabanan	5 Mei.	15 Mei.	8 Juni.
Insulinde	19 Mei.	29 Mei.	22 Juni.
Kawi	2 Juni.	12 Juni.	6 Juli.

Vertrekkende en aankom. schepen

Maatschappij „Nederland"

Hoogewal 5, lijn 2, 3 en 5.

Amsterdam via Southampton, Algiers, Genua, Port Said, Suez, Colombo, Sabang, Velawan Deli, Singapore, Batavia.

Vertr.	A'dam	a. Gen.	a. Bat.
Prins. Juliana	6 Jan.	16 Jan.	9 Fbr.
Rembrandt	20 Jan.	30 Jan.	23 Fbr.
Joh. de Wit	3 Fbr.	13 Fbr.	9 Mrt.
Grotius	17 Fbr.	27 Fbr.	23 Mrt.

HERINNERINGEN AAN PASTOOR VERBRAAK

door

M. CH. v. ROUVEROY v. NIEUWAAL.

Een zeer zware foliant is het geworden, het boek, waarin de geschiedenis en de verrichtingen van het Oost-Indische leger zijn opgeteekend, vanaf het oogenblik, dat Nederland zijne vlag in ons tropische eilandrijk plantte.

Hoe kon het ook anders. Immers, verkeert dat leger eigenlijk niet bijna voortdurend, althans voor een grooter of kleiner deel, op oorlogsvoet? Hoe zeldzaam gaat er een jaar voorbij, waarin het niet, nu hier, dan daar, geroepen wordt, tot handhaving van ons gezag, tot het herstellen van orde en rust!

Geen krijg heeft aan dat geschiedboek meer bladen doen toevoegen, dan onze strijd op Sumatra's Noordpunt; geen, die van het Indische leger meer en grootere inspanning heeft gevegd. Want onze tegenpartij daar was een vijand vol taaië vasthoudendheid, vol moed, en bezield met eene warme liefde voor zijn geboortegrond en voor zijne godsdienstige overtuiging. Al werd hij menigmaal, minachtend met „sloeber" aangeduid, zoo was deze minachting zeer misplaatst. Integendeel verdient zulk een vijand onze oprechte waardeering, eene waardeering, die aan de faam van het Indische leger niet anders dan ten goede kan komen; immers, welke verdienste zoude het wezen een minderwaardigen vijand te onderwerpen?

En, niet te ontkennen is het, dat die zoogenaamde „sloebers" ons eene lange reeks van jaren de handen vol gegeven hebben ons tot het inspannen van onze beste krachten hebben gedwongen. Het natuurlijke gevolg hiervan is, dat de Atjehkrijg tal van schitterende figuren in het leven heeft geroepen, figuren, die niet weinig hebben bijgedragen aan den eervollen naam van het Indische leger.

Maar naast diegenen, die hunne taak verrichtten met het zwaard in de hand, verrijst het zeker niet minder inoponeerde beeld van eenvoudig Rooms-Katholiek priester, een man, wiens naam van dien tijd onafscheidelijk zal blijven van dien van het terrein van dezen oorlog, waar hij in den dienst des vredes en van de menscheit, even groote, ja vaak grootere heldenfeiten verrichtte, dan zijne militaire tijdgenooten.

Wij spreken hier natuurlijk van pastoor Verbraak. Veel, veel langer dan eenig militair (vergissen wij ons niet, meer dan twee decennien) wijdde deze brave man aan een zegenrijken arbeid ten bate van zijne lijdende medemenschen. Welk geloof dezen ook belijden, iets waarnaar hij trouwens nooit vroeg. In pastoor Verbraak kenden zij den man, die dag en nacht bereid was de rampen van den krijg te verzachten. Nooit spaarde hij daarbij zijne krachten; het was dan ook een wonder, hoe die altijd vriendelijke man zijne bovenmenschenlijke taak zoo lang kon volhouden. Want, hoewel hij nu en dan zijn arbeidsveld, maar dan noode, den rug toekeerde voor een kort verlof, na ommekomst daarvan, stond hij weer even frisch en blijmoedig klaar zijn taak weer op te vatten. Maar hij putte zijn kracht uit zijne diepe geloofsovertuiging, gepaard aan eene buitengewoon krachtig plichtsgevoel, maar bovenal aan eene allen omvattende liefde voor zijne medemenschen.

Natuurlijk ontzegde hij zich letterlijk alle stoffelijke en andere wereldsche ge-

Verbeek & Bousardi

26 Aert v. d. Goesstraat hoek v. Loostr. (Duinoord)

Ruime keuze in

aangenaam passend en elegant Schoeisel voor
Dames, Heeren, Kinderen

Expert naar Indië

Mode-Academie **J. en G. de Graaff,**
Vakschool

Anna Paulownastraat 18a. - Den Haag.

Opleiding van Dames en Meisjes voor Coupeuse,
Leerares en Directrice. Prospectus gratis.
Directrice, G. DE GRAAFF.

Kleermakerij Fred. Mulder Helmerstr. 20.
TELEFOON M 5118.

Speciale inrichting voor het keeren en moderniseeren van alle
voorkomende Kledingstukken, door beslist eerste klas vaklieden.

Demi-Saisons en Winterjassen naar maat.

Zeer Elegante Coupe en uiterst billijk.

VOOR COSTUUMS NAAR MAAT, vraagt onze zeer uitgebreide Stalen-collectie
in ENGELSche en SCHOTSche STOFFEN prijzen vanaf F 45.00
HEBT U EEN COUPON STOF? Breng hem dan bij ons en wij maken U er
van ELEGANT KLEEDINGSTUK van voor den prijs van F 32.59

Het keeren van:

Colbert Costuum	Demi Winterjas	Colbertjas	Jaquet	Vest
F 17.75	F 12.25	F 15.50	F 9.50	F 10.75

Pantalon f 4.50 Ulsters f 1 16.50

Opzichtbaar stoppen in één dag. Chemisch reinigen, repareren, uitstoomen, Oppersen in
enkele uren. Zendt briefkaart, de goederen worden afgehaald en tegen contante betaling
in enkele dagen afgeleverd.

Muziek-Instrumenten

als Violen, Celli, Bassen Mandolines, en
Guitaren met alle mogelijke onder-
deelen 30pCt. tot 50pCt. beneden winkelprijzen

Speciaal adres voor de Wereldbekende Elite Snaren

Verzending naar Oost- en West-Indië.

Prijscourant gratis op aanvraag

Muziekinstrumenten en Snaren-Export

SPILLENNAER VAN LOOK & Co.

Van Brakelstraat 119 Den Haag

Bouw- en Woningbureau S. CLAUS, Sneeuwaldr. 25 's-Gravenhage

Tel. M. 3184 Kantoor. Tel. M. 5379 Directieket.

Heeft steeds Fraaie, Moderne en goedgebouwde woningen
op elken stand zoowel te koop als te huur.

Vraagt alvorens U te vestigen eerst vrijblijvende
inloftingen.

Heerenhuizen.

Beneden en Bovenhuizen.

Geldbelegging.

Bouwterrein.

Foto-Handel

VAN

J. P. Susan,

ALLEEN BEEKLAAN 229,

Tel. M. 2703.

Gelegenheids-Aanbiedingen:

Lederen Camera-Taschen f 3,75

Zakstatieven - 1,50

Maatglazen 500 gram - 0,60

" 250 " - 0,50

Projectie-Lantaarn compleet - 20,-

Wordt gedemons reerd

Prof. HENRI,

met zijn helderziend en ge-
nezend Medium, die in haar
slaap elk geheim oplost, noemt
U bij naam, geeft juisten raad
bij echtscheiding en verder
alle moeilijkheden, onderzoekt
ziekte en geneest U door
Magnetisme.

Geheimhouding verzekerd.

Consult f 2,-.

Spreekuur 2-9, Zondags 2-5.

ANJOREPLEIN 62, DEN HAAG.

noegens. Zijn ruim hart was niet alleen
open voor zijne broederen; daarnaast had
hij zijne liefde verpaid aan den bouw van
een eenvoudig houten kerkje. Dit ge-
bouwje voltooid te zien, was een zijner
verigste wenschen. Hij heeft dien wensch
vervuld mogen zien, maar ten koste van
hoevele opofferingen! Minstens de helft
van zijn inkomen besteedde hij aan zijn
doel. Groot was dat inkomen stellig niet,
en hij bezuinigde dan ook zooveel hij kon
op de uitgaven van zijn levensonderhoud.
Toen hij ons eens vertelde hoeveel hij
zijne kolki meegaf, wanneer deze naar den
passar ging, om het noodige voor de keu-
den te koopen, stonden wij verstomd over
de geringheid van het bedrag. „Maar
pastoor”, merkten wij op, (want het was
in die dagen alles behalve goedkoop in
Aijeh), „daarvoor kunt U toch zeker geene
vruchten op tafel hebben?” „Vruchten?”,
antwoordde de brave man lachend, „Kijk!
ik heb op m'n erf een paar papajaboomen
staan: wanneer die dragen, nu, dan krijg
ik ook vruchten op tafel, anders kan ik
het best zonder doen.”
Voor bier was hij bang! Toch is het ons
eenmaal gelukt hem tot het drinken van
een glas te krijgen. Op zekeren dag hem
ontmoetende, vroegen wij hem: „Toe
pastoor, komt U even bij me binnen; ik
heb pas bier in huis gekregen, een nieuw
merkje, hoor! licht en frisch, pas uit de
negeri Blanda!” „Wat!” riep hij uit, „bier!
bier! maar dat is geconcentreerde lever-
kwaal! Weet U dat wel?” „Kom, kom,
dit is doodonschuldig, waag het er maar
eens op!” En tot onze groote verwonde-
ring (en voldoening!) ging hij op ons aan-
bod in. 't Glasje smaakte hem best.
In zijne woonkamer hing een groot por-

ret van den toenmaligen Paus; daaronder
stond, op een tafeltje, eene karaf port.
„Maar pastoor!”, zeiden wij plagen, „mag
dat zoo maar? U, een Katholiek geeste-
lijke, zet eene karaf met geestrijk vocht
vlak onder het portret van den Paus!”
„Nu”, antwoordde de pastoor glimlachend,
„zoo kwalijknemend zal Zijne Heiligheid
wel niet wezen, als hij 't zag, zou hij
wel begrijpen, dat 't voor m'n bezoekers
is; ik gebruik dat goedje nooit”. Zoo'n
klein onschuldig plagerijtje kon hij best
verdragen, want elk spoor van vrome
kwezelarij en aanstellerij was hem ten
eenenmale vreemd.
Soms was die plagerij nu niet bepaald
kiesch en fijn, maar boos werd hij toch
niet; hij gevoelde t e goed, dat de bedoe-
ling niet was hem te kwetsen.
Zoo kwam hij eens op een afgelegen
post, voor de eene of andere godsdienstige
plechtigheid, waarvoor hij altijd de daar-
bij te gebruiken voorwerpen medenam. De
pastoor trad binnen bij den postcommand-
ant, om wat uit te blazen en zich te ver-
frisschen. Intusschen knutselden een paar
soldaten iets in elkaar, dat een aller pri-
mitiefst altaar moest verbeelden; meestal
dienden daartoe eenige jeneverkisten,
waarover een wit laken gespreid werd.
Toen alles gereed was, riep de gastheer,
een goedhartig, maar wat ruw type: „Nou,
pastoor, de poppekast is klaar, hoor! Je
kunt van wal steken!” „Nu, nu”, was het
antwoord, „een beetje minder oneerbiedig,
jongmensch!” Dat was alles.
Geen post, hoe afgelegen ook, en hoe
gevaarlijk, wegens de beschietingen door
den vijand, of onze wakkere zielenherder
trok er heen. En waar hij kwam, was hij
een graag geziene gast. Hoe spartaansch

eenvoudig het uitteraard op sommige pos-
ten toeging, als de pastoor kwam, dan werd
alles in 't werk gesteld, om hem het korte
verblijf zoo aangenaam mogelijk te maken.
„Ja”, zooals hij ons eens met eene on-
deugende flikkering in de oogen vertelde,
„dat had ook wel z'n bezwaren; eens had
ik me laten ontvallen, dat ik zuurkool
onder mijne lievelingskostjes rekende;
blijkbaar was deze uitlating hier en daar
verteld. Althans, toen ik kort daarna eene
tournee maakte, werd ik overal getrac-
teerd op zuurkool! Ik laat me dan ook
nooit meer er over uit, wat ik alzo lek-
ker vind! Maar, lief is het van de men-
schen.”
Natuurlijk maakte hij zoo'n tournee
nooit alleen, (althans in den tijd, waarin
wij het geluk hadden hem te kennen); dat
was te gevaarlijk, want overal zwierven
vijanden over het door de verschillende
posten ingesloten terrein.
Onze pastoor sloot zich dan ook altijd
aan bij een transport. Zoo'n transport be-
stond uit een zeker aantal langzaam rij-
dende ossenkarren, waarin de voor de te
voorzien posten benodigde levensmid-
delen, munitie en andere zaken waren ge-
laden; de begeleiding („dekking”) bestond
in een grooter of kleiner aantal infante-
risten. Behalve dezen waren er militairen
bij, die tot aanvulling van de bezetting van
den post dienden of van een verlof terug-
keerden, terwijl bij terugkeer, afgeloste of
zieke militairen (deze laatste vaak in
brancards („tandoes”) gedragen) mede-
gingen. Waren de militairen eene inland-
sche vrouw als huishoudster rijk, dan
marcheerden deze, onbevreesd mede, dik-
wijls met een hoofddekkel van hunne echt-
genooten op den zwarten haarwong, aller-

lei „barang” op den rug, en soms ook nog
met het geweer van haren „laki” op den
schouder.
't Was dus een bont gezelschap. En
daarbij voegde zich dan de reizende
pastoor. Nog zien wij hem vóór ons, zoo-
als hij daar op z'n paardje zat, in z'n zwart
priestergewaad, met een grooten zonne-
hoed op het hoofd, soms met een opge-
stoken wit linnen zonnenscherm daarboven.
Eene indrukwekkende verschijning was
de brave man, aldus geëquipeerd, beslist
niet. Wel lokte zij hier en daar een glim-
lach uit (hij was de eerste om daarmede
in te stemmen) maar de man was te zeer
bemind, dan dat iemand hem ooit in die
vreemd aandoende uitrusting zoude uit-
lachen of bespotten.
Werd het transport, wat zeer dikwijls
gebeurde, beschoten en begonnen de kog-
gels ook onzen pastoor om de ooren te
fluiten, dan steeg hij af en leidde zijn ro-
sinantje bij den teugel.
Telkens werd hij dan aangemaand, om
in een der ossenkarren te kruipen, waar
hij vrijwel geheel veilig zou wezen. Maar,
daarvan wilde hij niet hooren. „Och”, zei-
de hij dan, „mij zullen ze niet doodschie-
ten; zoo'n zwartrok als ik doet hun toch
geen kwaad? Dat ze op jullie schieten,
ja, daar hebben ze gelijk in!” Maar nam
het vijandelijk vuur in hevigheid toe, dan
gebeurde het wel, dat een paar stevige
fuseliers den pastoor eenvoudig oppakten
en hem zonder vorm van proces in eene
ossenkar stopten; daar kon hij, veilig tus-
schen de rijstzakken gezeten, de kogels
tarten.
Wij spraken hiervoren reeds over het
kerkje, dat de pastoor liet bouwen. Heel
voorspoedig ging het daarmede niet. Af-

Solied adres voor Dames en Heeren-Modeartikelen

Weimarstraat 13 bij de Suezkade

Telefoon M 687 F. LEMS. Tramlijnen 3 5 12

Slobkousen, Wollen en Lederen Handschoenen

Mode-kleuren Kousen en Sokken, Sterke Schoolkousen. Piqué.

Overhemden, Pyama's, Flanelen Overhemden.

Voor Indië: Dames, Heeren, en Kinder- „Sag'pax” onderkleding

Vakschool voor Dames en Meisjes Utrechtstr. 396

Lessen worden gegeven in: Costuum- en Lingerienaaien Maatnemen-
en Knippen en aanverwante vakken.

DAG- en AVONDCURSUS.

Oitbreiding voor de examens aan de Koninklijk
Goedgekeurde Vereeniging van Modevakscholen
als Costumiére, Coupeuse en Lingerienaaien

Spreekurnd; Dinsdag, Woensdag, Donderdag, 4-7 uren bij de
Directrice L. J. LUCHTIGHEID.

INLICHTINGEN
OMTRENT
alle kamers
geheel gratis
voor huurders
Centraal
Kamer Bureau
Tel. H 4385. Amst. Veerkade 5

J. J. W. ELKHUIZEN
Voetkundig Schoenmaker.
Atelier v. Slingelandts r. 48 's-Gravenhage
Prima Reparatie. Billijke prijzen.
Tel. Sch. 1271.

Te Huur
Gem. Kamers met of zonder pens,
Direct te aanvaarden.
Adres: W. de Withstr. 32 Haag

GOOSEN & SWAGERMAN
PIANO'S — VLEUGELS — ORGELS
BOEKHORSTSTRAAT 149 TELEF. M 2051
REPARATIE EN STEMMEN DOOR VAKKUNDIGEN

Verlofgangers
Vraagt ten spoedigste prijsopgaaf voor verandering
in Uw Huisinstallatie,
bij het Electro **B. Wescher,**
Techn. Bureau
Columbusstraat 126, 's-Gravenhage.
Zeer voordeelige aanbiedingen van eerste klasse Strijkijzers
Broodroosters, Stofzuigers en Haardrogers.
Telefoon M. 5043. Postrekening No. 88239.

Alleen de
„His
Master's
Voice”

Gramophones en Platen

geven U de grootste voldoening wat betreft klankgehalte kwaliteit en artistieke opnamen van artisten van grooten naam.

Eenig adres te 's-Gravenhage bij
WILLEM SPRENGER
Agent der Gramophone Comq. Ltd.

Passage 46, Den Haag

3 gehoorzalen voor het rustig uitzoeken van platen
Reparatie-Inrichting voor alle merken Spreekmachines.

Nieuwe Haagsche Kofferfabriek.
Voorh. 11 jaar werkzaam geweest a. d. Haagsche Kofferf. (Pass)
Speciaal ingericht voor het vervaardigen van
Gepanserde Hut- en Mailkoffers.
D. v. d. AKKER, - Den Haag, - Joubertstraat 74.
Reparatie-Inrichting. Halte lijn 5 en 12.

Zweedsche Massage
MET BAD DOOR GEDIPLOMEERD MASSEUSES
Telefoon M. 4767, Weimarstraat 285, Den Haag

Maison Baan.
Hygiënische Gummiwaren, Patentgeneesmiddelen, Parfumeriën en Verplegingsartikelen.
Grote sortering Damesspuiten, Reis-Irrigatoren, Warmwaterzakken, Luchtkussens, Lady's Rubberbandages en Gummi Urinalen.
Specialité'e voor zwakke en alle storingen v. Dames (Inl. gratis)
Men lette s.v.p. op het oudste adres: **Wald. Pyramonkade 56-57.**
Tel. M. 675, Den Haag Holland. Zenden op aanvraag naar Indië

Hessels & Maks
Valeriusstr. 44, Den Haag, Tel. H. 3730

1ste klas fabrikaten Confectieschoeisel
Huis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopædisch Schoeisel naar maat

Protectie van voornaamste H.H. Medici hier te lande

JAPONNEN PEIGNOIRS
AVONDTOILETTEN COSTUUMROKKEN

DAMES-MODE-MAGAZIJNEN
'T BLOUSEN-HUIS
PH. BIJMAN

DEN HAAG AMSTERDAM
Hoogstraat Nos. 19-21 Utrechtschestraat 92-94

SPECIAAL ADRES VOOR
INDIË

GROOTE KEUZE ZWARTE KLEEDING
In alle afdelingen ook EXTRA groote maten

gezien nog van de weinige middelen, waarover hij kon beschikken, waren er andere bezwaren. Van bouwen had hij natuurlijk maar weinig verstand; gewetenlooze leveranciers en werklieden lieten natuurlijk niet na misbruik te maken van zijne onwetendheid op dit gebied, en zoo was er telkens wat. Dan klopte hij maar eens bij ons aan, om raad en hulp. Bij het détachement genie-troepen, dat wij toen commandeerden, waren natuurlijk wel militairen, die een of ander ambacht verstonden. Gaarne vergunden wij dezen, in hun vrijen tijd, bij den pastoor te gaan werken. En die luidjes waren er tuk op, want, hoe zuinig Verbraak ook was, waar het hem zelf betrof, de menschen, die hem hielpen bij den bouw van zijn kerkje, betaalde hij goed; en gewoonlijk kwamen bij het werkloon, nog wel eens eenige sigaren en een „happie”. En dan de prettige, vriendelijke behandeling, die ze van hun tijdelijken „patroon” ondervonden!

Nergens was pastoor Verbraak zóó in zijn element als in het groote militaire hospitaal op Panteh-Perak.

Nergens had hij trouwens zulk eene overvloedige gelegenheid den aandrang van zijn ruim, menschlievend hard te volgen. Werden er na de eene of andere actie in de linies gekwetsten in hunne bloedige tandoe's binnengebracht, dan was de pastoor er haast even spoedig bij als de doktoren.

Voor iederen zieke of gewonde had hij een vriendelijk, bemoedigend woord, dat

hem opbeurde. Wist hij, dat een verpleegde niet lang meer te leven had, dan zette hij zich naast diens krib, sprak hem berusting en hoop in, en dat alles in den gemoedelijken toon van een warm meevolend vader, zonder frazen, maar in de meest alledaagsche, voor den heengaan den bevattelijke bewoordingen. Had de stervende kinderen, de pastoor wist wel wat hij voor die arme schepseltjes moest doen; hij zorgde, dat ze bij familieleden of in eene weesinrichting een nieuw tehuis kregen. Uitte de lijder den een of anderen wensch, onze menschenvriend deed wat hij kon, opdat die wensch vervuld werd. Natuurlijk bezorgden zijne bemoeiingen op dit terrein hem eene drukke correspondentie; de postzegels en andere uitgaven door zijne hulpverlening gevorderd, kwamen, dat spreekt van zelf, uit zijn lang niet rijken buidel.

Niets geeft een treffender beeld van Verbraak's opofferingsgezindheid, dan het volgende, dat wij over hem vernamen: Eenige jaren vóórdat wijzelf in Atjeh kwamen, heerschte in en om Kota-Radja, ons hoofdkwartier, eene allerhevigste cholera-epidemie. De sterfte aan deze moordende ziekte was ontzettend. Geen wonder, dat het verplegend personeel in het hospitaal den schrik om het hart sloeg, en het soms veel moeite kostte hen in de cholera-zalen te krijgen. Nauwelijks had onze pastoor dit vernomen, of hij gaf het voorbeeld aan de wankelmoedige verplegers; onvermoeid wijdde hij zich aan de

verzorging der lijders. Er werd verteld, dat hij er zelfs niet voor terugdeinsde, lijken van choleralijders van het sterfbed naar het lijkenhuis te dragen. De gevolgen van zijne voortdurende blootstelling aan besmetting bleven niet uit; ook hij werd door de vreeselijke ziekte aangegrepen. Maar gelukkig! hij kwam er weer boven op. Wie nu denkt, dat hij zich thans zou sparen, kent pastoor Verbraak niet! Neen, nauwelijks lieten zijne teruggekeerde krachten het toe, of hij vatte zijn liefdewerk blijmoedig weer op.

Het kon wel niet anders of een man, die zoo absoluut zichzelf wegcijferde, wiens hoogste geluk was het geluk van anderen te bevorderen, moest geacht en bemind worden door een ieder, die hem leerde kennen. Hij was een goed mensch, in de allerbeste beteekenis van het woord, een waar Christen, die niet alleen dacht en sprak in de taal van zijn Meester, maar ook, en vooral, in dien geest handelde, en dat was het juist, waardoor hij zulk een weldadigen invloed op anderen uitoefende. Al hing hij natuurlijk de dogma's van zijne geloofsrichting met volle overtuiging aan, in zijn optreden naar buiten was hij een trouw, opofferend dienaar van wat Renan noemde: „la religion absolue”.

Brave pastoor Verbraak, al heeft het graf zich reeds geruimen tijd over U gesloten, Uw naam, Uwe persoonlijkheid zullen steeds in levendige herinnering blijven bij allen, die U gekend hebben.

„Het Koloniaal Weekblad”

ligt o.a. ter lezing:

- te Bandoeng; in Hotel Homan en Hotel Preanger;
- te Batavia: in Hotel des Indes, Hotel Java, Hotel Nederlanden, Societeit Harmonie, Societeit Concordia;
- te Buitenzorg: in Hotel Bellevue, Hotel du Chemin de Fer;
- te Cheribon, in Hotel Hollandia, Hotel Insulinde;
- te Djokjakarto; in Hotel de Djokja, Hotel Mataram, Hotel Toegoe;
- te Garoet: in Hotel Doele, Hotel Van Horck, Hotel Papandajam;
- te Macasser: in Hotel Nederlanden, Celebes-Hotel;
- te Medan (Sum. Oost-kust); Medan Hotel, Mij., Hotel de Boer;
- te Passaroean: in Marine-Hotel, Hotel Tönjes;
- te Semarang: in Societeit Harmonie, Hotel Jansen, Hotel du Pavillon;
- te Soekaboemi: in Hotel Victoria, Hotel Selabatoe.
- te Soerabaia; in Societeit Concordia, Societeit De Club, Hotel Simpang, Oranje Hotel.

Bovenstaande hotelhouders hebben zich er mede belast om ons blad aan de Indische Verlofganger voor hun vertrek naar Nederland, bij wijze van Gids in Holland, ter hand te stellen.

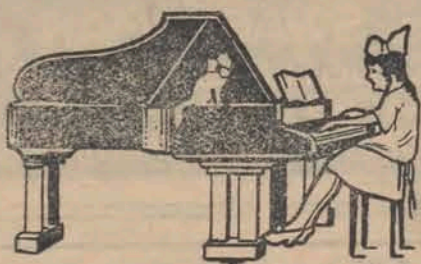
Tel. 1187 **Maison van Rijn** Meermalen
Marnix **CUISINIERS** BEKROOND
Pr. Hendrikstr. 28, Den Haag, v. Galenstr. 43
Dejeuners, Dinners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
Warme schotels, enz. enz.
Meest gerenommeerde inrichting hier ter stede.

Afdeeling Indische Keuken

Uitzending van alle gewenschte Indische Schotels, bereid
| - door speciaal geëngageerd vakkundig personeel - |

Indische Menu's: f 2.00 en f 3.00 per persoon

THUISBEZORGD IN VERWARMDE VERZEGELDE BUSSEN

Wereldmerk Ibach

L. C. JACOBI

's Gravenhage Soerabaija
Regentesselaan 123, Telefoon M 1403

Wendt U voor Koop, Huurkoop, Verhuur,
Inruilen, Repareeren, Stemmen transport

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest bekende adres

Grootste voorraad, beste merken. :: Speciaal adres voor Tropen-Piano's.

Comm. Venn.
TEEKAGEE

116 Denneweg 73-79 N. Schoolstraat
Den Haag
Telefoon H 2429

Telegram-Adres: FORDGARAGE HAAG

Authorized Importers
of FORD Products.

Kleine Advertentiën.

Deze rubriek is bestemd voor kleine advertentiën, tegen een regelprijs van 1-6 regels f 1.50, elke regel meer 20 cent, bij vooruitbetaling of overschrijving op onze postrekening No. 47454, of toezending per postwissel.

MENTON (Z.-Frankrijk) Pension
Villa „Marina“. Centrale verwarm.,
warm- en koud water-kamers.
Mej. Thesingh, Directrice.

BAARN (Hoog) 1e klasse Her-
stellingsoord „Vredelust“. Eemnes-
servweg 87, Tel. 399. Prachtige Villa
met grooten tuin. Behandeldend ge-
neesheer Dr. A. J. A. Thomas

DIEREN.
Te Huur klein deftig buiten m.
prachtig uitz. o.d. IJsel. Mod. gemak-
ken, centr. verw. enz. Aanv. Mei
as. Nadere inl. bij het Centraal
Landgoederenb. Blikkenburg. Zeist.

Te Huur
Gem. Kamers met of zonder pens.
Direct te aanvaarden.
Adres Kon. Emmakade 48, Haag

DJAMOE DYSENTERIE f 1.75
" **BLOEDZUIVEREND** - 1.75
" **BLINDE DARM** - 2.25
" **SUIKERZIEKTEN** - 2.25
" **NIERZIEKTE** - 2.29
" **LEVERZIEKTE** - 2.25
Bovendien 2 probate geneesmidd. voor storing
en zwakteverschijnsel, van de vr. sexe. Gelang
Akar-Bahar uitstekend tegen reumatiek en
licht in 3 grooten, f 3.—, f 4.— en f 5.—

Waar niet verkrijgbaar zich te wenden tot: N.V. Indische Handelsvereniging „Indra“ Coolsingel 11a, Rotterdam

Japonnen
Dond-Toiletten

Peignoirs
Costuum-Rokken

DAMESMODE-MAGAZIJNEN

Het Blousen Huis

M. Bierman

DEN HAAG. HOOGSTRAAT 19-21
Telef. H. 7293.

AMSTERDAM. UTRECHTSCHESTR. 92-94
Telef. N. 8966.

Voor **INDIE**
Steeds een **UITGEBREIDE** keuze.
SPECIALE PRIJZEN.
OOK GROOTE MATEN... LEVERING NAAR MAAT.

BRUMMEN EN OMSTREKEN
Te huur en te koop riante Villa's
ook gemeub., modern ingericht. Hyp.
beschikbaar, m. en z. tuin.
Lage belasting.
Inlichtingen: J. A. Reiff.

TE HUUR
een gem. Suite voor 1 of 2 Heeren
met of zonder pension. Centrum
stad, gebr. v. bad, licht en bediening.
Adres: Kanonstraat 4, Den Haag.

DEN HAAG.
Pension
Villa „Duinzicht“
Johan van Oldenbarneve dlaan 76
aan lijn A 8 en 10. Billijke pryzen.
Telefoon Scheveningen 949.

Antoinette van Dijk
Joan Maetsuyckerstraat 23, Den Haag Telefoon Bez. 1235
Kinderclubs (Zingen, Dansen, Voordragen). Prosp.-inl. gaarne verstrekt.

NIJMEGEN: Hotel Pension „De
Keizer“, Spoorstraat 7, Tel. 752,
Referenties van de beste
Indische families,

H.H. VERLOFGANGERS!
Voor direct in Den Haag diverse
gemeubileerde Kamers, met degelijk
pension te huur (desgewenscht In-
dische tafel). Prijs blijk.
Adres: Marconistraat 82.

RIJSWIJK bij Den Haag: Te
huur aan electr. tram, modern gem.
suite part. of 1e étage, m. of zond.
pens. voor Heer, Dame of Echtbaar
Badkamer aanwezig.
Adres: Haagweg 37.

TE HUUR:
Gem. Kamers met of zonder pension
Direct te aanvaarden. Badkamer
aanwezig. Tel. f. M. 5718.
Adres: Reinkenstraat 6, Haag.

ZEIST: Pension „De Viersprong“
Wilhelminalaan 18. Zomer- en win-
terverblijf. Elec. licht, b.d, tel. 368.

Direct te huur
goed gem: 2e Etage met pension,
Badkamer en telef H 1675, Bankastr.
117, hoek plein,

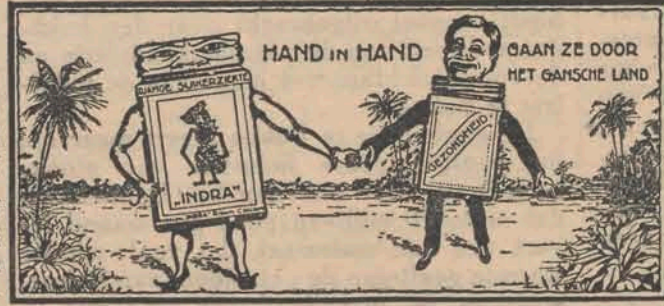
Te huur tot 1 Aug. a.s.
Een Heerenhuis a.d. Weteringschans
te A dam. Nadere inl. b.d. Maatij,
„Volharding“ t.E.v.O.G. Amstel 2,
aldaar.

TE HUUR.
Voor 1 Febr. of later net gem 1e etage
bev. kamer en suite, serre, kabinet,
vrije keuken en W.C. alles voorz.
van gas en electr. licht. Berging op
zolder en zoo noodig nog 2 kamer jes.
Gelegen op mooisten stand.
Fred. Hendriklaan 177, Den Haag.

TE HUUR.
Eene eerste etage, gameubileerd of
gestoffeerd naar verkiezing: Fred.
Hendrik 268, dagelijks te bezichtigen.

SOEST. Pension aangeboden
f 70 per maand in b. sch en duinen. ook
voor rustbehoevenden. Onmiddellijk
bij Station Soestduinen,
Adres: Beaufortlaan 6, Soest.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Gem. Zit-Slaapkamer
te huur. Prijs 35 en 30 gld. p week.
Adr. ANT. DUYKSTR. 86 Haag.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

AANDACHT !!
gelieve men te schenken aan het „roode sluit
etiket“ onzer flacons, waarop in Arabische
karakters: „Djamoe tiap indera“ men is dan
verzekerd inderdaad de **ECHTE** geprepa-
reerde Indische medicijnen te bekomen.
J. Jansma
HOOFDAGENT TE 's-GRAVENHAGE
Z.-Buitensingel 255 — Telefoon M, 3587

Brandstoffenhandel
L. KEMELING
Antonie Heinsiusstr. 37
en Ruichhaverstraat 1
's-GRAVENHAGE
Telefoon Schev. 811

Rijwielen!
Barend Wagemans
Bondsrijwielhersteller
110-112 van Kinsbergenstraat bij
de Prins Hendrikstr. Tel. M. 3072
Oudste en speciale verzend. n. Indië
Gemakkelijke betalingsvoor-
waarden voor Ambtenaren.

E. J. OFFERHAUS
DENTIST
Spreekuren 10-11 en 2 1/2-4 uur
Telefoon H. 7352
HOOGSTRAAT 3, DEN HAAG

C. Th. DORRESTEIN, Ass. Apoth.
voorheen H. G. TOR & Co.
Zoutmanstr. 64 's-Gravenhage Tel. m. 5037

Drogisterij
Ziekverplegingsartikelen
Chemicaliën - Drogenrijen - Specialité's
Sponsen - Zesmeleer - Borstulwerk enz.

Pianos en vleugels
DUCANOLA
NON PLUS ULTRA
F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BRED-MAASTRICHT
Vraag catalogus

Nassau-Garage
SBHELPKADE 41-42 b.d. JAVASTRAAT - 's-GRAVENHAGE
Verhuren van Luxe-Automobielen
tegen taxi-prijzen.
Speciaal ingericht voor L-geving van Maand-Auto's
Vraagt tarieven voor groote tochten door het Binnen- en Buitenland
Meest moderne Reparatie-Inrichting te dezer stede.
Electrische Metaaldraaijerij. — — — — — Stalling van Auto's
TELEFOON HAAG 7503 en HAAG 7504

Pension Hôtel „MATHILDA MARIA“
Gevers Deynootweg 27-29, Scheveningen. :: Tel. Schev. 620
40 Ruime Kamers en Salons. - Badkamers. - Electrisch licht.
Prima Keuken en Kelder. Eigenaar J. J. MAAT Jr.

N.V. „Nederl. & Indische Pensioenbank“
te 's-Gravenhage Laan van Meerdervoort 259
Telefoon Marnix 682
Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 29 Maart 1920 No. 18

Belast zich met het incasseren van alle gelden, te vorderen op het
RIJK DER NEDERLANDEN,
en het regelen van alle daaraan
verbonden formaliteiten, benevens met alle voorkomende Bankzaken

Schoenmakerij HENCKEL - Mauriskade 95 - Den Haag
Wij repareren Schoenen tegen prijzen waarvan U verbaasd staat:
Heeren zolen en hakken f 2.30 Dames zolen en hakken f 1.50
Heeren hakken f 0.60 Dames hakken f 0.35
Alles Handenarbeid. Pr. werk, pr. grondst. (Genaaid f 0,70 meer).
SCHOEISEL naar Maat van elegante pasvorm tegen ongekend lage prijzen.

INDSCH RESTAURANT „WAROONG DJAWA“
KORTENAERKADE 10 :: TEL. H. 4882 :: 's-GRAVENHAGE
TEVENS UITZENDING VAN RIJSTTAFEL

Firma W. Poppink
PRINS HENDRIKSTRAAT 41-43 — 's Gravenhage
TELEFOON MARNIX 1639.
Kofferfabriek - Zadelmakerij
Specialiteit in.
Reis tullen en Lederwaren van de gewoonste tot de fijnste soorten
Speciale inrichting in gepantserde bus- en mailkoffers

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. Breure & Zn.
WALDECK PYRMONTKADE 88 — TEL. MARNIX 1880-3331
Wij leveren alle soorten
BRANDSTOFFEN

Bern. Vredegoor, Bouwkundig Bureau, Populierstraat 26
Tel. M. 2747, Den Haag.

Biedt te Koop of te Huur aan:
HEERENHUIZEN en ONDER- en BOVENHUIZEN, in de prijzen
van f 14.000 tot f 18.000, v.o.n. eigen grond Den Haag. Tegen Mei
1923 in het Villapark „De Drie Papegaaien“ aan de tram Wassenaar
— Den Haag, vrije landhuizen met open grond van 300 tot 500 M²,
van alle moderne gemakken voorzien; gas, water en electrisch licht, tot
den prijs van f 14.000 tot f 17.000 v.o.n. eigen grond.

Grijs haar maakt oud.
Laat Uw grijze Haren behandelen door J. de Jonge, Prins
Hendrikstraat 137. Specialist in het Haarkleuren. - Tel. M. 4550

Plantaardig preparaat, voldoende voor 2 jaar,
Electrisch systeem voor Dames en Heeren

Te Huur Gemeubileerde 1e en 2e Etages
ook Zit-Slaapkamers, met volledig pension, vanaf f 70 per maand
en gelegenheid tot Dineeren.
Adres: Pension Wolff, Baliestraat 32, Den Haag.

Indisch Restaurant
1e Klas Inrichting. Uitsluitend Indische tafel.

Laan van Meerdervoort 68, Tel. M 4561, 's GRAVENHAGE.

Dagelijks geopend van 12 tot 8 uur
Dames- en Heerenkapsalons ANTON VERMEIJ,
ATJEHSTRAAT 78.

Parfumeriën en Toiletartikelen. Atelier voor Haarwerken

Het adres voor Den Haag voor alle soorten Brandstoffen
is de Brandstoffen Groothandel
W. J. WUBBEN
Kantoor; Kockstraat 179. Telefoon M. 2518.
KOLENPARK TERREIN HOLL.SPOOR, LOOSDUINSCHEWEG

Vraagt het aan een ieder. Wij levereng een fijn of steen maar prima BRANDSTOF!

Orrigineele Belgische Anthraciet	20/30	f 3.75
" " "	30/50	- 3.75
" Schotsche "	30/50	- 4,-
" Wales "	30/50	- 4,15
Gascokes		- 1,80
Gietcokes		- 1,80
Brechcokes		- 2,-
Belgische Eierkolen		- 2,15

Alleen in de Goedkoopste Fruitwinkel

L. A. VAN WIJK

Verhulststraat 38 Telefoon Marnix 1766

Myra Sydona
CLAIRVOYANTE
Magn. Behandeling in-
en uitwendige Ziekten
Indische Kruiden
Nassau Odykstr. 31 Haag

**Besteldienst
„Duinoord”**

Dankertstr. 75 Tel. M. 3275
Het goedkoopste adres voor alle
Transporten en Verhuizingen.
Bergplaats voor REISBAGAGE

Ernest Werner
COIFFEUR DE DAMES

Specialité de Potiches
Tout a fait invisibles
Teintures in offensives
Parfumerie - Manicure

STADHOUDERSPLEIN No. 22
Telefoon M. 3376

HUTKOFFERS

zwaar gepantserd 85 x 50 x 38, f 14.-, 100 x 50 x 38 f 15.-
Ruinkoffers 100 x 50 x 50 f 18.-, Boekenkoffers 50 x 50 x 50 f 10.-
Dienetbodenkoffers van af f 8.50. Adres: Korte Molenstraat 43.

Aan de 's-Gravenhaagsche Muziekschool
„DE TOONKUST” Prins Mauritsplein 21
Directeur JAMES ZWART, is gelegenheid tot aanmelding van
nieuwe leerlingen voor de vakken van SOLOZANG. VIOL.
VIOLONCEL, KLAVIER, ORGEL en HARMONIUM. Condities:
f 22.50 per 3 maanden, 2 lessen per week.

Middelbaar Technische School
Thomsonlaan 92 's Gravenhage

OPLEIDING binnen 8-10 maanden voor het Kon.
Staatsdiploma voor Machinisten, tevens opleiding voor
opzichter bij de Staatsspoor in Ned-Indië met diploma
der school, akte Wiskunde en Machineteekenen en
opzichter v. d. Waterstaat.

Int. en Externaat. Dag- en Avondlessen.
Vele referentiën. Snelle aanmelding.
Spreekuren van 12-2½ en van 6-8 uur

**DE FRANSCHE MINISTER VAN
KOLONIËN NAAR ST. PIERRE EN
MIQUELON.**

De minister Albert Sarraut behoort tot die staatslieden, welke aandacht vinden voor alles en tijd voor alles. Zijn groot plan, om de Fransche koloniën tot haar volle waarde te brengen, door de middelen voor haar ontwikkeling stelselmatig uit te breiden, vergt reeds een kolossale werkkraft, en overal waar hij optreedt, wekt hij bewondering door doorwrochte, goed verzorgde redevoeringen, welke zoo maar niet uit de mouw geschud worden. Bovendien echter is hij telkens en telkens weer op 't pad, om zich persoonlijk op de hoogte te gaan stellen van de toestanden, of om het gewicht van zijn persoonlijke betekenis te brengen, waar zulks aan het verkrijgen van een gewenschte oplossing bevorderlijk kan wezen.

Zoo is hij momenteel op reis naar de Fransche kolonie St. Pierre en Miquelon, gelegen in den Atlantische Oceaan, tusschen New Foundland en New York. 't Is met deze eilanden gegaan als met andere Europeesche bezittingen in Amerika. Bekend met het verlangen van de Vereenigde Staten, om elke vreemde vlag van het Amerikaansche grondgebied te doen verdwijnen, en met den Franschen geldnood anderzijds, zijn geesten, die bijzonderen aanleg hebben voor 't maken van opzienbare combinaties, er toe gekomen, aan Frankrijk het voornemen toe te schrijven deze verafgelegen eilanden, zonder eenig economisch of politiek belang voor het moederland, aan de Vereenigde Staten te verkoopen.

De reis, door minister Sarraut op 28 December ingezet, naar die in een guur klimaat gelegen visscherseilanden, heeft ten doel na te gaan of er iets beters van te maken is, maar tevens om door dit bijzonder blij van belangstelling te toonen, dat Frankrijk er niet over denkt zijn vlag daar te strijken.

Wat het eerste betreft, is van het bezoek niet veel resultaat te verwachten. Als rust- en vergaarpunt der groote vischerij hebben St. Pierre en Miquelon hun reden van bestaan verloren, sedert de stoomvaart het spoedig naar huisgaan ook voor de visschers tot regel heeft gemaakt. Een tijdens den oorlog daar opgerichte inrichting voor het in ijs bewaren en verzenden van visch is zelfs nooit in werking gekomen. De visch, zoo behandeld, wordt voor Europa duurder dan verse visch, en voor het vlakbij gelegen N. Amerika is dit in nog grooter mate het geval.

Wij gelooven gaarne, dat Frankrijk niet aan het verkoopen van de eilanden denkt. Hiertegen komt de nationale trots op. Maar, indien men het er over eens is, dat het onder Fransche vlag blijven noch voor

de bewoners van St. Pierre en Miquelon zelf, noch voor Frankrijk een reëel belang dient, dan zou misschien een ander denkbeeld overweging verdienen. De kleine geschenken onderhouden de vriendschap. Als Frankrijk die Amerikaansche eilanden dan eens gracieuselijk aanbood aan de bevriende Vereenigde Staten! Niet onwaarschijnlijk zou N. Amerika dan een contrageschenk doen, waardoor Frankrijk voor een groot deel van zijn oorlogsschuld zou worden ontlast. Dat is niet „verkoopen”, dat is zelfs het tegendeel van verkoopen. En zoo zou aan de nu vrijwel waardelooze eilanden een betekenis van groote, universele, economische en politieke waarde worden gegeven.

VOOR HEN DIE NAAR CANADA GAAN.

Het Bureau voor Nederland van het Ministerie van Immigratie en Kolonisatie van Canada is geopend en gevestigd: Plein 28, hoek Korte Vijverberg, den Haag.

Aan dit adres zullen Nederlanders, die het voornemen hebben naar Canada te emigreren, zich voor het viseeren hunner passen hebben te vervoegen, na zich eerst tot de Nederlandsche Vereeniging „Landverhuizing”, 30 Bezuidenhout, alhier, te hebben gewend.

Het bureau staat onder officieele leiding van den heer G. L. Boer, Canadeesch Gouvernements Immigratie Inspecteur, en is voor bezoekers dagelijks geopend van 10-12 en van 2-4. Des Zaterdags echter alleen van 10-12.

**EEN NIEUWE BESTUURSREGELING
IN GROENLAND.**

De Deensche minister van Binnenlandsche Zaken Kragh diende in het Deensche Folketing een wetsvoorstel in tot regeling van het toekomstige bestuur van Groenland. Voorgesteld wordt de kolonie in vier provincies, een Zuidelijke, Westelijke, Noordelijke en Oostelijke te verdeelen.

De bestaande regelingen voor het gemeentelijk bestuur en de verkiezing der plaatselijke gemeenteraden worden gehandhaafd met uitbreiding van het stemrecht tot de Denen, die in de kolonie wonen.

De wet bepaalt verder dat alle overschotten op de begroting bestemd zullen worden tot aflossing van het geaccumuleerde deficit, en, nadat dit afgelost zal zijn, zullen de overschotten voor de helft bestemd worden voor het welzijn der bevolking van Groenland en voor de andere helft tot stichting van een fonds ter bestrijding van tekorten in de toekomst.

Ook wordt gedwongen leerplicht ingevoerd voor kinderen van 7 tot 14 jaar, terwijl het Deensch een verplicht leervak zal zijn. Voor de Deensche bevolking zal de Deensche wetgeving en voor de Eskimo's de Groenlandsche wetgeving gelden.

**DE PETROLEUMINDUSTRIE VAN
BAKOE.**

Aan een mededeeling in de „N. R. Ct.” ontleenen wij het volgende:

De leider van de Russische staatspetroleumorganisatie te Bakoe, Serebrofsky, heeft rapport uitgebracht over den huidige toestand van de petroleumindustrie en de vooruitzichten, met name van de industrie te Bakoe.

De exploitatie te Bakoe levert meer op, dan eenige andere industrie van stookmateriaal; meer ook dan het Donbekken, dat netto 10 miljoen poed per maand levert van een materiaal, dat veel minder warmte geeft dan de petroleum van Bakoe, waarvan de maandelijksche productie 16 miljoen poed bedraagt, verkregen met een aantal arbeidskrachten, dat belangrijker geringer is, dan dat in het Donbekken.

De resultaten van het op 1 Oct. 1922 afgesloten bedrijfsjaar acht Serebrofsky zeer belangrijk. Op dien datum waren in totaal 1170 bronnen in exploitatie, tegenover 698 op 1 Oct. '21. Op den laatsten dag van het vorig exploitatiejaar bedroeg de productie 321.000 op dien van 1921 541.000 poed. Men kan zeggen, dat in geheel Rusland de petroleumindustrie een der best gefundeerde industrieën is. De totaalopbrengst heeft 185 miljoen poed bedragen.

In het laatste gedeelte van zijn rapport breekt Serebrofsky een lans voor commercieel zelfbestuur: het systeem van staatsbijdrage is immoreel en belemmert de ontwikkeling der industrie. Na aftrek van vier miljoen poed van de petroleumproductie voor eigen behoefte blijven per maand nog 12 miljoen poed netto over, die een verkoopswaarde van 6 miljoen goudroebel vertegenwoordigen. Geeft men de directie het recht 65 pct. der productie te verkoopen, dan heeft zij een maandinkomen van 4½ miljoen goudroebel, of thans 20 trillioenen. Rekent men de loonen op 30 pct. van de inkomsten, dan blijft nog genoeg over om de bedrijven stelselmatig uit te breiden, zich behoorlijk van materiaal te voorzien en de arbeiders goed te betalen. De grootste fout ligt daarin, dat het Alrussische petroleum syndicaat, een lichaam, dat zelf geen petroleum produceert, maar zich uitsluitend met de verdeling bezig houdt, over de petroleumindustrie regeert. Dit syndicaat krijgt een zeker program ter uitvoering. Volgens dit program verdeelt het de petroleum over de spoorwegen, de fabrieken, enz. Maar al deze ondernemingen betalen geen geld. Men moet bereiken, dat de ondernemingen het recht verkrijgen haar product zelfstandig te verkoopen. Het petroleum syndicaat moet een orgaan van de petroleumindustrie worden, want zooals het thans is ingericht behartigt het alleen fiscale- en geen productiebelangen.

**UIT DEN VERRER VREEMDE.
SYRIË.**

Om het vertrek van generaal Gouraud uit Syrië hadden zich geruchten gevormd, als zou hij voor goed aftreden als gouverneur van dit Fransche mandaat-gebied. Zelfs bij zijn aankomst in Frankrijk sprak de generaal het recht van bestaan van die „praatjes” tegen. Wij veroorloofden ons desalniettemin er toch niet alle waarde aan te ontzeggen, en ziet, nu twisten de Fransche bladen reeds over het al dan niet verstandige van zijn terugkeer.

In „la Dépêche coloniale” van 20 December gaf Alexandre Chignac een uiteenzetting van hetgeen in Syrië tot stand is gebracht, in de twee jaren, waaraan de generaal daar de opperste leiding heeft gehad. Aan het uitvoerige artikel ontleenen wij hier alleen het volgende:

„De syro-libansche bevolking is, bij den groei harer burgerrechten, tevens bedacht geweest op de te aanvaarden lasten. De mogendheid, welke de voorgedij uitoefent verminderde de lasten, en bracht deze deels ook over op hen, die verlangen zelfstandig te worden. De Fransche bezettingstroepen zijn van 70.000 man in 1921 gebracht op 20.000, cijfer voor 1923 aangenomen. De civiele uitgaven dalen van 185 miljoen op 20 miljoen.

In de economische verhoudingen wijzen de handelsbetrekkingen tusschen het moederland en de Syrische havens een vooruitgang aan op de cijfers, die vóór den oorlog golden. In het binnenland hebben de nationalistische woelingen en de onzekerheid, die omtrent de grenzen bestond, ongunstig op den handel geïnfleueerd, maar sedert de vriendschappelijke samenwerking met Angora en sedert maatregelen getroffen zijn om de Syrische grenzen veilig te stellen, is hierin groote verbetering merkbaar. Een belangrijke kwestie, die nog te regelen is, is die der internationale hypotheeken, die zwaar op de Syrische gebieden drukt, als treurige nalatenschap van de Turksche schuld uit den tijd voor den oorlog.

De oplossing is — schreef Chignac den 20en December — te verwachten van de conferentie van Lausanne. Te wachten? Wat Lausanne belooft te brengen, kan echter hieraan en ook overigens aan de zaken in Syrië een heel ander aanzien gaan geven dan verwacht werd.

Te Huur

in gr. Heerenhuis ruime keurig gemeub. en Suite desgew. ineel. kab. of Kamer met gr. Balcon.

Uitstek. pensioen (m. of z. pensioen) prim. ref. v. Merlenstr. 75, Den Haag

Maison van Seventer

Grootste inrichting voor Dames- en Heerenkleding naar Maat

Heerenracht 38, Den Haag, Tel. H 4214

A. van der STEL

Prinses Mariestraat 7c

Levert alle soorten BRANDSTOFFEN tegen scherp concurrerende prijzen. Vraagt naar onze zeer voordelige aanbiedingen

Aan te bevelen Hotels en Pensions

GRUP f 3.— per vakje. Bij 5, 10 en 25 plaas/singen respectievelijk f 2.75, f 2.50 en f 2.25 per plaatsing

PELDOORN. — Hotel v.d. Burg, 1e Hotel Pens., centrale verwarming, Pension vanaf f 100 p. mnd., inclusief alles. — Waterverblijf voor Indische Families. Directeur-Eigenaar **ARTH. VOSSSEN**

ARNHEM. — Hotel Bellevue. Telef 1281 Familie-Hotel, billijke pensionprijzen. Schitterend gelegen met mooi uitzicht. Het Hotel voor Indische Families.

ARNHEM. — Pension Feiger, Sonsbeekweg 18, Telefoon 1703. Etages met pension beschikbaar voor kleine en groote families.

BLOEMENDAAL. — Hotel-Pension Rusthoek. Telefoon 22145. Gunstigst gelegen, eindpunt tram Haarlem—Bloemendaal; centrum dorp. Pension f 100 per maand. Stroomend water, elektrisch licht. Autogarage.

RUSSUM. — Bij Notaris-Weduwe, tevens verpleegster, wordt **Vriendelijk tehuis aangeboden voor kinderen.** Toezicht op werk. Gezonde streek en alle inricht. voor onderwijs aanwezig. — Kon. Emmalaan 17a.

ERMELO. — Oranje-Hotel. Zeldzaam mooie omgeving. Bosch, Heide en Zee. Ruig plekje in het centr. van ons land. Goede Spoorverbinding met A'dam & Den Haag. Pr. tafel. Pensionpr. sl. f 3.75 p.p.d.

's-GRAVENHAGE. — Gemeub. Suite. voor 1 of 2 Heeren met of zonder pension. Centrum stad. Adres Kanonstraat 4.

's-GRAVENHAGE. — Pension „Batavia“ Berkstraat 26, étages met of zonder pension beschikbaar voor kleine en groote families.

PASSAGIERSLIJST.
van het s.s. „Johan de Witt“ dd. 23 Dec. 1923 van Batavia vertrokken en circa 21 Januari te Amsterdam verwacht.
Te Port-Said zijn gedebatteerd: Mevr. L. Elnter & kd., J. H. Goldberg, echtg. & 2 kd.
Te Genua zijn gedebatteerd: J. C. Anthonie & dr. H. Bange, echtg. & kd., Mere Bap & kd., W. Hollauer, Ch. A. Blaset, echtg., Burchartz, R. Burg & echtg., H. P. Busjager, H. Buijs & echtg., Jhr. A. L. A. Calkoen, M. Cohen, echtg. & 2 kd., L. Coster, Daidrup & kd., M. Coenterier, F. H. C. Mevr. H. C. van Deudekom, W. G. Dreher, Eeden & echtg., C. C. J. Eeuwens, J. C. D. Eides & echtg., A. D. Evenhuis, echtg. & dr. S. C. D. Faulkner, H. H. Flawman, Mevr. J. H. A. J. Franke, F. L. P. G. Fournier & echtg., Zr. E. Friesel, B. J. Grondhout.

's-GRAVENHAGE. — Pension Lanen, Gem. étages met uitst. voll. pension, bad, tel. elec. licht. Voor volw. f 4.— p.d.p.p. Aanbev. voor Indische Families. Lanen, Cuisinier, Laan van Meerdervoort 324.

NIJMEGEN. — Hotel Pension Ubbergen (Promenade). Telefoon 612, geheel verw. badkamers stroomend, warm- en koud water Indische Families zeer voordeelige condities.

NIJMEGEN. — Hotel pension „De Keizer“, Spoorstraat 7, Telefoon 752. Referenties van de beste Indische Families.

OOSTERBEEK. (bij Arnhem) — Hotel Vreewijk, Telefoon 144, Centrale Verwarming, stroomend water, schitterende ligging prachtige kamers, ook 's winters geopend, eindpunt electr. tram Arnhem.

SOEST. — Tehuur voor f 750.— p. jaar een modern Landhuis, bevattende 9 kamers en badkamer enz. Aanvaarding 15 Jan 1923 te bevragen bij Nilsson. Soesterbergschestraat No. 1, te Soest.

VIERHOUTEN (bij Nunspeet). Pension „t Keppelke“, prachtige en rustige ligging mooie vergezichten, bosch en hei. Ook des winters geopend. Prijs per dag en per persoon f 3.50, per maand f 95.—

WASSENAAR. — Te huur aangeboden met of zonder pension een Zit- en Slaapkamer. Schouwweg 29H, Mevr. Scheer.

ZEIST. — Pension „De Viersprong“, Wilhelminalaan 18. Zomer- en Winterblijf. Electric licht, bad. Telefoon 368,

echtge., & kd., W. E. E. Oschwind, Mevr. R. de Haas, Mevr. R. van der Haas, D. W. F. 't Hart & echtg., Mevr. J. J. Hejje & dr. G. Hezemans & echtg., C. Hoek, P. Th. J. Hoets, echtg., & kd., C. Hoogenboom, Th. Hubner, E. Jacobsen, A. Jantzen & echtg., G. J. Jobisis, T. de Jonge, Mere Julie Mej. A. Kreutzer, Mevr. P. A. Jut de Bourghelles & dr. J. C. Krol v. d. Hoek, J. H. C. Krijger, A. J. H. van Leeuwen, J. A. H. van Leeuwen & echtg., M. van Leeuwen, echtg., & kd., Mevr. W. C. Levendag & 2 kd., W. F. van Mensch & kd., H. Th., van eer Meuren, J. A. M. H. Naethuijs, echtg. & 2 kd., Th. Neuffer, B. Th. Otto, W. F. Pahud de Mortanges, L. Platte en echtg., P. van Popta, R. Prins, F. Rauwerda, J. B. H. Reestman, F. Ritsema, Mej. E. L. Ritsema, K. G. Roos, A. P. Rose & echtg., J. C. van Ruggie, E. J. C. van Rijn, Mevr. H. Schalk & 3 kd., J. Schupf, J. H. Schutte, Mevr. G. P. van Senden & 3 kd., P. C. Solleveld, E. Stokkebij, echtg. & kd., J.

Steijn, echtge. en 2 kd., Mr. F. A. Baron van Styrum, F. Sijsterman, J. G. Tazelaar, A. J. Teljer, & echtg., A. L. Theunissen, echtge. & 2 kd., W. F. Tio, J. H. Thijssen, K. de Waij, echtg. & 2 kd., L. van de Wiel, H. I. Wierstra, J. J. van der Wissel, Mevr. A. S. Zijlstra.

Te Amsterdam zullen debarkeeren: C. Bakker, M. E. v. d. Berg en k., Mej. C. H. de Bos, Mevr. Jhr. S. M. F. v. d. Brandeler en k., Zr. J. R. Bruggenwirth, A. M. van Dijk, echtg. en k., G. J. van Eeden, P. Gabrielse, Th. J. de Grave, echtg. en k., Mevr. A. Hartmann, H. J. Hevel, echtg. en 4 k., Mevr. E. M. H. van Holst, A. Kleinman, F. M. Knobel, P. Kok, A. van Kooten, echtg. en 3 k., W. F. Kromhour, V. J. Langendoen, J. Mulder A. Niehot en echtg., H. A. Roodenburg, Mevr. K. G. Roos en k., R. J. Schipper, A. P. van Smaalen en echtg., G. D. Smit, en echtg., J. Soeten, H. C. Stok en echtg., Mevr. L. de Voogt, A. de Wolf, J. A. Zegeling en echtg., M. H. Ziet-e P. Brand, echtg. en k., A. de Hoog, J. Ris, H. Rijswijk.

Mutatiestaat van 1 tot 17 Jan. '23

Nieuwe leden:
H. van den Bosch, Den Haag, 2de Sweelinckstraat 168.
J. C. Plug Arts Hulpziekenhuis, Slijkeinde 2, Den Haag.
Mej. J. W. D. van Emden, Willemstad (Curaçao)

Afschrijven:
Mevr. Wed. A van Moll geb. Graafland, Breda, Sophiast. 14.

Adresveranderingen:

H. R. du Mosch, Amsterdam, van: Oost-einde 14 naar: Pieter Lastmankade 25.
G. D. P. A. Renardel de Lavalette, Den Haag, van: Koninginnegracht 1b naar: Hooigracht 1.
H. M. Lublink Weddik, Ass. Resident, van: Den Haag, Laan v. Meerdervoort 297 naar: Scheveningen, Belgisch Plein.
J. H. Raadersma, leeraar Mulo, van: Weltevreden, Salemba 33 naar: Haarlem, Ged. Schalkburgergracht 91, f 6.—
J. H. Doeve, Ass-Resident, van: Weltevreden, Vioslaan 23 naar: Blitar.
W. R. van Nauta Lemke, Adj Insp. P.T.T. van: Den Haag, Celebesstraat 96 naar: Palembang.
Y. P. Visser, student, van: Rotterdam, Afrikaanderplein 12b naar: Leiden, 3 October straat 21a.
J. F. A. C. van Moll, Breda, van: Sophiast. 14 naar: Boschstraat 21a.
M. A. van der Sprong, van: Brussel, Rue du Progrès 237, van der Lugt, naar: Pension Lilliana te Clarens bij Montreux.
Ch. D. W. Boissevain, van: Chalet Bitterli, Montana, Valais naar: Chemin Rieu 23, Genève.
J. A. Smidt, van: Victoria, Belmont House naar: Y. M. C. A. 423 te Seattle-Washington (U.-S.)
J. B. ten Broek, Deventer, van: Gr. Overstr. 48 naar: Nieuwstraat 61.

J. Grijseels, Deventer, van: Gr. Overstr. 16 naar: Nieuwstraat 76.
A. P. C. Havelaar, Deventer, van: Lindenstr. 2 naar Brink 80.
G. A. Heslinga, Deventer, van: Gr. Overstr. 16 naar: Briok 80.
Ph. Klasing Deventer, van: Zwolsche Weg 45 naar: Polstr. 51.
P. M. J. Koning, Deventer, van: Alex Hejusstraat 11 naar: Smedenstraat 189.
F. Meier, Deventer, van: Gr. Overstr. 16 naar: Nieuwstraat 76.
C. C. Pleijte, Deventer, van: Brink 80 naar: Zwolsche weg 46.
B. C. Schouten, Deventer van: Gr. Overstr. 48 naar: Nieuwstraat 61.
B. L. Stibbe, Deventer van: Gr. Overstr. 48 naar: Stroommarkt 11.

Van het Informatiebureau.

Heulstraat 17 - Den Haag.
Voor den Indischen dienst zijn bestemd:
W. Pino Post Stadhouderslaan 28, Leiden.
W. C. Stolk, Ochterveldstr. 37a, Rotterdam.
J. G. van Vlaardingen, Hooge Woerd 71, Leiden.
P. J. Woestheer, Schoutjeslaan 47 rood Haarlem.
K. J. Wijngaarden, Breesstraat 147, Leiden, allen als Administratief Ambtenaar B.B.
R. E. Kamps, Zuidstraat 18, Helder, als leeraar bij het Openbaar Middelbaar-Onderwijs.

Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:
Leeraren in de Duitsche taal. voll. bevoegd
Leeraren in de Fransche taal. " "
Onderwijzer(es) bij het openbaar lager onderwijs.
Onderwijzer met de hoofdkte en lagere akte wiskunde voor het meer uitgebreid lager onderwijs.
Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.
Opzichter werkplaats voor afd. instrument-makery bij den dienst der Staatsspoorwegen.
Technicus voor electro-zwakstroom bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst.)
Directrice bij de militaire hospitalen.
Zij die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschē te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de afdeling, onderafdeeling A.B., van het Ministerie van Koloniën.

(s-Gravenhage, Januari 1923.
De Minister van Koloniën,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
M. S. KOSTER,

J. de Jonge, Haarwerker,
Prins Hendrikstraat 137. Tel. M. 4550. Den Haag.
Kapsels voor Dun en voor Grijs Haar.
Mede de grootste sorteering in de nieuwste Fransche Coiffures
Inrichting voor onderwijs in het Dames Kappen.

Een ruime sorteering in
Electrische Ornamenten, Apparaten en Kachels
vindt men bij
H. C. van Leeuwen
Pr. Hendrikstraat 43-43a. Den Haag Telefoon M 4461
Electrische Stofzuigers vanaf f 35

Rover en all Steel **Rijwielen**
voor Den Haag en Omstreken
alléén bij J. H. C. MERCKEL,
BEEKLAAN 354
Telef. M. 461
PARKSTRAAT 67
Telef. H. 3127
BETALINGEN NADER TE BESPREKEN.

Zoekt U kamers?
alle gewenschte inlichtingen GRATIS
Huur- en Verhuurkantoor „HAGA“
Thomsonplein No. 13
Tel. M. 5641 - Den Haag

Adverteert in dit Blad.

Inlichtingen.
De Redactie van „De Indische Verlofganger“ houdt elken Dinsdag- en Vrijdagvoormiddag van 10 tot 12 spreekuur op het Bureau van ons Blad, Van Brakelstraat 109, voor het geven van INLICHTINGEN aan INDISCHE VERLOFGANGERS, betreffende Huuraangelegenheden, inzake Onderwijs en wat verder de Verlofganger dient noodig te hebben voor zijn verder verblijf in Holland.
DE REDACTIE.

Maison Femina, Regentesseplein 23 - Den Haag - Telef. M. 3491

Specialiteit in Dames-Japonnen, Blouses, Lingeriën, Wollen en Zijden Jumpers

Steeds ruime sortering in Voile-Japonnen en Blouses

E. ARNOUITS
Gravenstraat 1 tegenover de
BONNETERIE
Ondergoederen
Sportcostuums
Regenjassen
voor
Dames & Heeren

Restaurant **ATLANTIC AMERICAN BAR** Premier
Mondain **LANGE HOUTSTRAAT 4 DEN HAAG.** Ordre

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul,
Salon de Refraichissements.
NOORDEINDE 44 - DEN HAAG.

SPECIALAAL ADRES
VOOR DAMES
EN KINDER
KONFEKTIE
v. s.
GERZON

HOFLEVERANCIERS
Wed. H. Rahder & Zoon
Wijnhandelaren
Filiaal: 's-Gravenhage
Hoofdkantoor: Amsterdam
Filiaal: Arnhem
Filiaal: Gorinchem
Heemskerkstr. 1a Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
Tel. H. 3493 Int. Tel. 389 Tel. 280 Tel. 61
Prijscouranten worden op aanvraag
gaarne toegezonden
Voor Export speciale conditiën

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Tilanus
FRIEZENVEEN
Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr.: 16-18. Valeriusstr.: 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

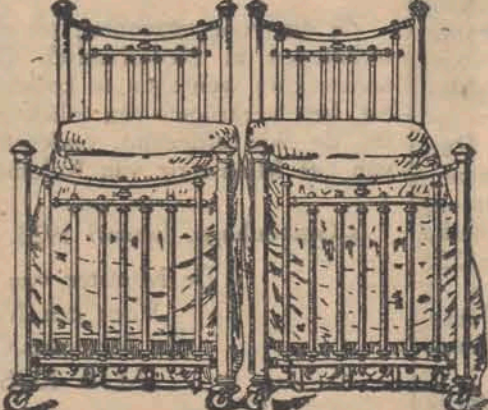
H. H. DROST & ZON
Kleermakers voor Dames en Heeren
LAAN VAN N.-O. INDIË 171
TELEFOON B 836
SPECIALITEIT IN
Heeren-Avondkleeding
Rok-Costumes Smoking-Costumes

W. J. M. SIMONIS,
voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
Groenmarkt 34, over de Prinsestraat.
TELEFOON H. 4420 - DEN HAAG.

**Zuid-Hollandsche
Brood en Beschuitfabriek**
Waldorpstraat 16-22
's-Gravenhage Tel. 1163

Parkhotel
van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes
Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
Centrale Verwarming, Electricch Licht, Baden,
Rustige ligging.
LIFT.
Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Specialiteit in Bedden
Grote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
Magazijn geopend van 8¹/₂ tot 6 uur.

*Beveelt zich bij
Uwe Leden aan.*
Behalve **GOED BROOD**
wordt U een dividend
van 5 pct. gewaarborgd

Firma A. Nijland
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
ALMELO (Twente)
Het aangewezen adres voor Uw
Huwelijks-uitzet of Uitrusting
voor Indië
LINGERIES - BEDLINNENS - TAFELGOEDEREN
HUISHOUD- EN STUKGOEDEREN
Enorme sortering, prima kwaliteiten. Zichtzendingen
ook naar de Tropen, op iedere aanvraag, franco.
Specialiteit: HOTEL- BED- EN TAFELLINNEN
Monsters op aanvraag

VB
DEN HAAG EREENIODE AKKERIJEN
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
EN
DE OUDE VETTE HEN
KORTHEIDSHALVE GENAAMD „V6 B6“
BROOD. — BESCHUIT. — BANKET.